

UNIVERZITA KARLOVA V PRAZE
KATOLICKÁ TEOLOGICKÁ FAKULTA

Ústav dějin křesťanského umění

Dějiny evropské kultury

Martina Štěpánková

**Válka o Falklandy a její vliv
na vítězství Margaret Thatcherové
v parlamentních volbách v roce 1983**

Bakalářská práce

Vedoucí práce: prof. PhDr. Martin Kovář, Ph.D.

Praha 2015

Prohlášení

1. Prohlašuji, že jsem předkládanou práci zpracovala samostatně a použila jen uvedené prameny a literaturu.
2. Prohlašuji, že práce nebyla využita k získání jiného titulu.
3. Souhlasím s tím, aby práce byla zpřístupněna pro studijní a výzkumné účely.

V Praze dne 8. 6. 2015

Martina Štěpánková

Bibliografická citace

Válka o Falklandy a její vliv na vítězství Margaret Thatcherové ve volbách v roce 1983 [rukopis] : bakalářská práce / Martina Štěpánková ; prof. PhDr. Martin Kovář, Ph.D. – Praha, 2015 -- 81 s.

Anotace

Hlavním cílem bakalářské práce je analýza dopadu války o Falklandy na britskou politickou scénu a zejména její vliv na vítězství Konzervativní strany v čele s Margaret Thatcherovou ve všeobecných volbách v roce 1983. Pro pochopení situace obou zainteresovaných zemí (Argentinou a Velké Británie) se autorka na počátku práce zaměří na geografické postavení a význam Falklandských ostrovů. Dále nastíní historický kontext sporů o ostrovy a vývoj vztahů mezi Argentinou a Velkou Británií. Dále bude analyzovat vnitropolitickou situaci v Británii v době první vlády Margaret Thatcherové, včetně hospodářské situace v zemi. V další kapitole se bude věnovat válce samotné. Poslední kapitola, která je pro tuto práci stěžejní, bude analýzou vzestupu volebních preferencí konzervativců v čele s Margaret Thatcherovou a analýzou toho, jaký vliv mělo vítězství ve Falklandské válce, neboli „falklandský faktor“, na upevnění pozic konzervativců na politické scéně v Británii.

Klíčová slova

Velká Británie, Argentina, Falklandy, Margaret Thatcherová, Konzervativní strana, Labouristická strana, parlamentní volby, 1983

Abstract

The Falklands War and Its Impact on Margaret Thatcher's Victory in the General Elections of 1983

The main goal of this bachelor thesis is to analyse the impact of Falklands War on British political scene and particularly its influence on the victory of Conservative Party in the General elections in 1983. The author takes into account the geographical position and importance of Falkland Islands at the beginning of the thesis, for understanding of situation of both interested countries (Argentina and Great Britain). Further on, the author outlines the historical context of the quarrel for the Falkland Islands and the progress of relations between Argentina and Great Britain. Then she analyses the political situation in Great Britain during the first Thatcher's government, including economic situation in the country. In the next chapter the author analyses the war and its consequences. The last chapter, which is crucial for this thesis, is the analysis of the General election in Great Britain in 1983 with the special regard to the impact of the victorious war mentioned above (so called "Falkland Factor").

Keywords

Great Britain, Argentina, The Falklands, Margaret Thatcher, Conservative Party, Labour Party, General Elections, 1983

Počet znaků (včetně mezer): 88 408

Poděkování

Na tomto místě bych ráda poděkovala vedoucímu mé práce prof. PhDr. Martinu Kováři, Ph.D za vstřícnou pomoc a cenné rady při jejím vedení.

Obsah

Úvod.....	7
Seznam zkratk.....	9
1. Historický kontext a argentinsko-britské postavení na Falklandských ostrovech před válkou	10
1.1 Geografické postavení a význam Falklandských ostrovů.....	10
1.2 Historický kontext sporů o ostrovy.....	11
1.3 Vývoj argentinsko-britských vztahů po roce 1945.....	14
1.4 Změna vnitropolitické situace v Argentině – nástup Leopolda.....	15
2. Politická situace ve Spojeném království	19
2.1 Margaret Thatcherová (počátky politické kariéry).....	19
2.2 Vítězství toryů ve volbách 1979.....	20
2.3 První vláda Margaret Thatcherové: květen 1979 – březen 1982.....	25
3. Válka o Falklandy	29
3.1 Příčina a prvopočátky války o Falklandy.....	29
3.2 Průběh války o Falklandy.....	32
3.3 Poválečný vývoj.....	37
3.4 Argentina.....	37
3.5 Velká Británie a Falklandské ostrovy.....	38
3.6 Poválečná usnesení OSN.....	40
4. Politická situace ve Spojeném království: duben 1982 – červen 1983	41
4.1 Vzestup volebních preferencí Margaret Thatcherové.....	41
4.2 Průzkum veřejného mínění – vnímání Falklandské války očima britské veřejnosti.....	44
4.3 Vítězství toryů ve volbách – hlavní faktor vítězství – výhra ve Falklandské válce.....	48
Závěr.....	54
Seznam pramenů a literatury.....	56
Seznam příloh.....	63
Přílohy.....	64

Úvod

V této bakalářské práci budu analyzovat, jak válka o Falklandy ovlivnila veřejné mínění ve Velké Británii a jaký vliv měla na vítězství Margaret Thatcherové ve všeobecných volbách v roce 1983. Tento konflikt se odehrál před třiceti třemi lety, trval dva a půl měsíce a stále vzbuzuje na mezinárodní scéně vlnu diskuzí. Tato válka mezi Argentinou a Velkou Británií, i když nebyla nikdy oficiálně vyhlášena, začala 2. dubna 1982 argentinskou invazí na Falklandské ostrovy a skončila 14. června 1982 podepsáním kapitulace argentinských jednotek v hlavním městě Falkland, *Port Stanley*. V době vyhlášení konfliktu stál v čele argentinské vlády generál vojenské junty Leopold Galtieri. Britské zájmy hájila první žena v historii, jež stála v čele britské vlády, Margaret Thatcherová. Spor o souostroví dvou velkých a přibližně 780 malých ostrovů v jižním Atlantiku se vede již déle než dvě stě padesát let.

Toto téma jsem si pro svou bakalářskou práci vybrala, protože mě velmi zajímá. Spor o Falklandské ostrovy se neustále dostává „do hledáčku“ světových médií a vzbuzuje diskuze na mezinárodní scéně. Pro český tisk tato událost nijak významná nebyla. V dobovém tisku jsem mnoho článků o probíhající válce neobjevila. Z mého pohledu dostala válka o Falklandy v českém tisku určitou nálepku nevýznamnosti. Mezi proletářskými a budovatelskými články jsme mohli ty, které se týkaly tohoto válečného konfliktu lehce přehlédnout. I tato skutečnost hrála roli při výběru tématu mé závěrečné práce. Dalším důvodem pro tuto volbu byla osobnost „Železné lady“ (*Iron Lady*) Margaret Thatcherové. Jedni ji nenávidí a druzí ji milují – málokterý britský obyvatel nevyjádří názor na její vládu, osobnost, charisma, neústupnost i tvrdohlavost ve snaze prosadit své postoje. V neposlední řadě mě zajímalo, jak nacionalismus a zahraniční politika dokázaly ovlivnit veřejné mínění a všeobecné parlamentní volby ve Spojeném království v době, kdy se země potýkala s řadou vnitřních problémů.

Svou práci jsem rozdělila do čtyř kapitol a třinácti podkapitol. V první kapitole nastiňuji geografické postavení a význam Falklandských ostrovů. Dále se věnuji historickému kontextu sporů o ostrovy, vývoji vztahů mezi oběma do konfliktu zainteresovanými stranami a vnitropolitické situaci v Argentině. Vývoj vztahů analyzuji v období po roce 1945, ve kterém hraje důležitou roli zapojení Organizace spojených národů do řešení sporu o Falklandské ostrovy. Dalším důležitým momentem před Falklandskou válkou je vnitropolitická situace v Argentině a nástup Leopolda Galtieriho

do čela země. Těmto historickým kontextům se věnuji zejména pro pochopení zájmů, které předcházely konfliktu v jižním Atlantiku.

Pro pochopení osobnosti Margaret Thatcherové se na začátku druhé kapitoly věnuji počátkům její volební kariéry a částečně nastiňuji její životní dráhu. Hlavním cílem této kapitoly je analyzování vnitropolitické situace ve Velké Británii a prvního volebního období Margaret Thatcherové, kdy se země potýkala s řadou problémů, se kterými se museli konzervativci vyrovnat. Významnou roli v této kapitole hraje také vznik nové strany na britské politické scéně v roce 1981, a to spojení Sociálně demokratické strany (*Social Democratic Party*) a Liberální strany (*Liberal Party*) v tzv. Alianci. Vznik této strany způsobil značný pád volebních preferencí Konzervativní strany v době, kdy její popularita značně klesala, což dokládám výsledky průzkumů veřejného mínění agenturou MORI.

V následující kapitole uvádím příčinu, která předcházela vojenskému konfliktu na Falklandských ostrovech. Dále se věnuji vnitropolitické situaci ve Spojeném království a možnostem, kterými se Margaret Thatcherová rozhodla invazi čelit. Zabývám se průběhem války a válečnými operacemi v ní. Dále se věnuji rezolucím, které vydalo Valné shromáždění Organizace spojených národů ve snaze najít mírové řešení konfliktu. V poslední části této kapitoly se věnuji poválečnému vývoji ve všech zainteresovaných zemích a poválečným usnesením OSN.

V poslední kapitole se zabývám politickou situací ve Velké Británii v období duben 1982 – červen 1983. Sleduji ekonomické změny, které se staly v průběhu prvního volebního období ministerské předsedkyně. Zaměřuji se na vzestup volebních preferencí Margaret Thatcherové, které analyzuji v průzkumech veřejného mínění agentury MORI. V závěru kapitoly se zabývám vlivem „falklandského faktoru“, války samotné a dalších signifikantních faktorů, které volby ovlivnily a poté výsledky červnových všeobecných parlamentních voleb. Dále v této části prezentuji svůj názor získaný bádáním a studiem této tematiky.

Na základě analyzování literárních pramenů, internetových zdrojů a průzkumů veřejného mínění je cílem mé bakalářské práce posoudit vliv války o Falklandy na vítězství Margaret Thatcherové v parlamentních všeobecných volbách v roce 1983.

Seznam zkratek

HMS	Her Majesty's Ship
MORI	Market & Opinion Research International
NATO	North Atlantic Treaty Organization (Severoatlantická aliance)
OSN	Organizace spojených národů
SDP	Social Democratic Party (Sociálně demokratická strana)
USA	United States of America (Spojené státy americké)

1. Historický kontext a argentinsko-britské postavení na Falklandských ostrovech před válkou

1.1 Geografické postavení a význam Falklandských ostrovů

Falklandy, též Malvíny¹, jsou souostroví dvou velkých a přibližně 780 malých ostrovů nacházejících se na Jižní polokouli v Atlantském oceánu.² [1] Rozloha ostrovů je 12 000 km², vzdálenost od Velké Británie 8 000 námořních mil, vzdálenost k pobřeží Argentiny je 500 námořních mil. Na ostrovech je téměř nulová kriminalita. Dle sčítání lidu z roku 1980 na ostrově žilo 1813 osadníků, kteří se starali o 658 000 ovcí. V hlavním městě *Port Stanley* žilo 1000 obyvatel, byly v něm tři hostince a jeden hotel. Ostrovy jsou sopečného původu, nejvyšší horou je *Mount Usborne* [2] (705 m. n. m.). Podnebí je chladné, průměrná roční teplota je 5,6 °C.³

Falklandské ostrovy nabyly významu s počátkem kolonizace. Během britské správy se Falklandy staly prosperující državou díky vývozu ovčí vlny. K jejich prosperitě přispěl také fakt, že se ostrovy staly zásobovací zastávkou (k doplňování vody a potravin, později k doplňování uhlí) pro lodě směřující k Hornovu mysu.⁴ [3] S myšlenkou vybudování základny na Falklandských ostrovech přišel již v roce 1740 lord Anson po obeplutí ostrovů během své výzkumné plavby.⁵ Z historického hlediska byla doprava ze západního pobřeží amerického kontinentu na východní bezpečnější po moři než po souši. Existovala tedy možnost obeplout Jižní Ameriku a využít při tom Magalhãesův či Drakeův průliv. Tato možnost se přestala využívat s vybudováním Panamského průplavu v roce 1914, který znatelně zkrátil cestu (cesta byla zkrácena o 11 200 km) ze západního na východní pobřeží amerického kontinentu.⁶ I přes vybudování Panamského průplavu Falklandy neztratily své strategické postavení. Polohy ostrovů bylo využito během první světové války, kdy se staly poměrně významnou námořní základnou. Ve válečném střetu se zde potkaly dvě nepřátelené flotily, britská a německá. Z tohoto střetu vyšla vítězně britská

¹ Takto nazývají ostrovy Argentinci.

² FREEDMAN 2005, 1.

³ FREEDMAN 2005, 2. srov. <http://www.naval-history.net/F11falklands.htm>, vyhledáno dne 9. 4. 2015.

⁴ <http://21stoleti.cz/2010/05/20/valka-o-falklandy-mely-byt-nasazeny-jaderne-zbrane>, vyhledáno dne 9. 4. 2015.

⁵ <http://www.falklands.gov.fk/our-people/our-history>, vyhledáno dne 1. 4. 2015.

⁶ <http://www.inuru.com/index.php/planeta/prirodni-prostredi/24-historie-pruplavu-panama>, vyhledáno dne 9. 4. 2015.

flotila. Postavení ostrovů bylo využito i během druhé světové války. Na ostrovy byly přesunuty dva tisíce vojáků (na ostrovech se tedy v tu dobu nacházelo více vojáků než civilních obyvatel). Vojáci měli za úkol bránit ostrovy v případě okupace za předpokladu, že by se na stranu Německa přidala některá ze zemí Jižní Ameriky. V neposlední řadě skrývaly Falklandy potenciál pro těžbu ropy a zemního plynu.⁷

1.2 Historický kontext sporů o ostrovy

Počátek sporů o nadvládu nad Falklandskými ostrovy začíná s otázkou: kdy a kým byly ostrovy objeveny? Spor o nadvládu nad těmito ostrovy se vede již více než 250 let.⁸

Dle britských tvrzení byly ostrovy zpozorovány sto let poté, co Kryštof Kolumbus objevil Ameriku. Mělo se tak stát roku 1592 alžbětinským mořeplavcem Johnem Davisem na lodi *Desire*.⁹ Toto tvrzení však popírá argentinská strana, která tvrdí, že ostrovy objevili již roku 1540, kdy se španělská loď kvůli špatnému počasí dostala k dnešní Liščí zátocce (*Fox Bay*).¹⁰ V roce 1594 spatřil ostrovy nizozemský mořeplavec Sebald de Weert. Toto tvrzení nikdo nezpochybňuje, jelikož někdejší Nizozemí, respektive dnešní Nizozemsko zde figuruje jako nezúčastněná strana sporu.¹¹ První, kdo na ostrovy vstoupil, byl pravděpodobně kapitán John String, který se plavil na lodi *Welfare* v roce 1690. Kapitán String pojmenoval průliv mezi hlavními ostrovy Falklandovou úžinou (*Falkland's Sound*),¹² a to podle tehdejšího pokladníka britského námořnictva vikomta Falklanda (viz pozdější název ostrovů).¹³ Argentina tento název ostrovů neakceptuje. Její pojmenování ostrovů – Malvíny – má francouzský původ. Bretaňští lovci tuleňů pojmenovali toto území podle svého domovského přístavu *St. Malo*, čili les *Isles Malouines*, neboli Malvínské ostrovy.¹⁴

⁷ HRBEK 1999, 11.

⁸ FREEDMAN 2005, 2.

⁹ V roce 1948 byla loď *Desire* přidána do znaku a vlajky Falklandských ostrovů. LINHART 2009, 206–207.

¹⁰ Název je odvozen od psovité šelmy podobné lišce (vlk falklandský), která žila na ostrovech v 19. století. Jednalo se o jediného původního savce, který žil na ostrovech. Vlk falklandský se stal první psovitou šelmou, která vyhynula z důvodu pronásledování člověkem. Hlavním důvodem vyhubení vlků byl strach osadníků z toho, že si vlci udělají potravu z jejich ovcí.

¹¹ HRBEK 1999, 8.

¹² THATCHEROVÁ 1996, 125.

¹³ <http://www.falklands.gov.fk/our-people/our-history>, vyhledáno dne 7. 4. 2015.

¹⁴ HRBEK 1999, 8.

Důležitou roli ve sporu o ostrovy hraje Utrechtská smlouva z roku 1713.¹⁵ [4] Tato smlouva zajistila exkluzivitu španělských držav v oblasti Jižní Ameriky. Británie tuto smlouvu podepsala, nicméně v polovině 18. století začaly být ostrovy v zájmu britských mořeplavců.¹⁶

S kolonizací Falkland začali v roce 1764 Francouzi, když založili osadu Port Louis na východním ostrově. Následující rok dorazila k ostrovům také britská expedice pod vedením kapitána Johna Byrona, jež vztyčila na dnešním Saundersově ostrově britskou vlajku; členové expedice prohlásili ostrovy za državu krále Jiřího III. V roce 1766 na ostrovech založili osadu *Port Egmont*.¹⁷

Španělsko mělo proti zřízení francouzské osady na ostrovech velké výhrady. Dle smlouvy z Tordesillas¹⁸ [5] si Španělé nárokovali všechna území v Novém světě (vyjma portugalské Brazílie).¹⁹ V roce 1767 Francouzi španělské nároky na ostrovy uznali. Španělé ale museli uhradit náklady, které Francouzi na vybudování osady vynaložili. *Port Louis* bylo přejmenováno na *Puerto Soledad* a celé souostroví se nazývalo *Islas Malvinas*. Guvernérem ostrovů, jehož sídlo bylo v *Puerto Soledad*, se stal Don Felipe Ruiz Puente.²⁰

V roce 1769 Španělé zjistili, že se na ostrovech nachází britská osada. O rok později došlo k prvnímu ozbrojenému konfliktu. Španělé vyslali k *Port Egmontu*²¹ pět válečných lodí a 1400 vojáků, kteří donutili Brity vzdát se.²² Ti ale osadu záhy, již v roce 1771, obnovili. Španělé dostali strach z možné odvety ze strany Británie a Francie. Britská kolonie na ostrovech ale dlouho nezůstala. Z finančních důvodů se britská vláda rozhodla v roce 1774 ostrovy opustit. Britové na ostrovech ovšem ponechali olověnou desku s prohlášením, že ostrovy nadále zůstávají državou krále Jiřího III.²³ Od roku 1774 do roku 1811 byly ostrovy pod nadvládou Španělů. Kvůli válce španělských amerických kolonií

¹⁵ Utrechtská smlouva (mír) byla podepsána roku 1713 v nizozemském městě Utrecht. Smlouvu podepsaly Španělsko, Francie, Velká Británie, Nizozemí, Portugalsko, Savojsko a Prusko. Podpisem smlouvy skončila válka o španělské dědictví.

¹⁶ <http://www.eches.mrecic.gov.ar/cs/content/ot%C3%A1zka-malv%C3%ADnsk%C3%BDch-ostrov%C5%AF-i>, vyhledáno dne 17. 4. 2015.

¹⁷ <http://www.historyworld.net/wrldhis/PlainTextHistories.asp?historyid=ac1>, vyhledáno dne 15. 4. 2015.

¹⁸ Tuto dohodu vydal papež Alexandr VI., podepsána byla ve španělském městě Tordesillas 7. června 1494. Dohoda rozdělila nově objevovaný svět na západní polokouli mezi Portugalsko a Španělsko.

¹⁹ <http://www.britannica.com/EBchecked/topic/599856/Treaty-of-Tordesillas>, vyhledáno dne 14. 4. 2015.

²⁰ HASTINGS, JENKINS 2010, 3–4.

²¹ Britská osada.

²² HASTINGS, JENKINS 2010, 4.

²³ LAVER 2001, 78–79.

o nezávislost však museli ostrovy opustit. Na ostrovech ale také zanechali olověnou desku s prohlášením, že ostrovy jsou državou španělského krále Ferdinanda VII. Následujících devět let panovalo na ostrovech bezvládí.

Od roku 1820 se datuje obnova sporů o ostrovy. V tomto roce vztyčili na ostrovech Argentinci svou vlajku a opětovně prohlásili ostrovy za svou državu. K obnovení osady však nedošlo, protože Argentinci nezanechali na ostrovech stálou posádku. O šest let později se o obnovení osady zasadil hamburský obchodník Louis Vernet, který se v roce 1829 stal prvním argentinským guvernérem sídlícím na Falklandách. Jeho vláda však netrvala dlouho. V roce 1831 si znepřátelil amerického konzula, protože zabavil tři americké škunery²⁴ z důvodu nezaplacení poplatku pro povolení lovu ve vodách kolem ostrovů. Na konci roku 1831 srovnala válečná loď Spojených států španělskou osadu se zemí a guvernér Vernet byl vyhnán z ostrovů.²⁵ Na Nový rok 1833 připlul do *Puerto Soledad* britský kapitán John Onslow. O dva dny později zde nechal vztyčit britskou vlajku, čímž opětovně vyhlásil britskou suverenitu nad ostrovy. Britové zde založili novou osadu u přístavu *Stanley*.²⁶ Prvním britským guvernérem se stal nadporučík Richard Moody. Britská koloniální správa byla oficiálně vyhlášena v roce 1842.²⁷ Následně došlo k postupné kolonizaci ostrovů. Tuto kolonizaci měla na starost *The Falkland Islands Company*, založená v roce 1851. O rok později získala společnost královské výsadní právo, které si drží dodnes.²⁸ [6]

V osmdesátých letech 19. století vznesla Argentina své nároky na ostrovy. Jejich hlavním argumentem pro navrácení byla geografická poloha ostrovů. Britská vláda tyto požadavky rezolutně odmítla.²⁹ Další spor o vlastnictví ostrovů začal o sedmdesát let později.

Během britské správy se Falklandské ostrovy staly prosperující kolonií.

²⁴ Námořní plachetnice, která byla vyvinuta v 18. století ve Spojených státech amerických.

²⁵ LAVER 2001, 73–76.

²⁶ *Port Stanley* (neboli *Stanley*) je dnes hlavním městem Falklandských ostrovů.

²⁷ HRBEK 1999, 10.

²⁸ <http://www.the-falkland-islands-co.com/node/222>, vyhledáno dne 17. 4. 2015.

²⁹ HRBEK 1999, 10.

1.3 Vývoj argentinsko-britských vztahů po roce 1945

Spor o ostrovy byl opět zahájen v roce 1946, kdy se stal argentinským prezidentem Juan Domingo Perón. Otázkou suverenity nad ostrovy se snažil zvýšit svou popularitu mezi argentinskými obyvateli.³⁰ Jeho oblíbeným sloganem, který byl následně zakomponován do argentinské diplomacie, se stal ten o navrácení Falkland do argentinské samosprávy.³¹

V roce 1946 na prvním zasedání Valného shromáždění³² OSN³³ byly Falklandské ostrovy zahrnuty Velkou Británií mezi nesamosprávná území podle XI. kapitoly Charty organizace spojených národů. Členské státy OSN, v tomto případě Velká Británie, se zavazovala spravovat území Falklandských ostrovů, které do této doby nenabýlo samosprávy. Dále se zasazovala, že zájmy obyvatelstva Falklandských ostrovů jsou rozhodující a bere na sebe zodpovědnost podporovat jejich blahobyt. V neposlední řadě se zavazovala k politickému, vzdělávacímu a sociálnímu rozvoji tohoto území.³⁴

Roku 1964 byly Falklandské ostrovy zařazeny OSN na seznam území, které mají být dekolonizovány. Na tomto seznamu figurovalo argentinské označení *Malvinas* jako oficiální název ostrovů. V roce 1965 vyzvalo OSN (rezoluce č. 2065) [7] Velkou Británii a Argentinu, aby spor o ostrovy v Atlantiku vyřešily diplomaticky. Poté přistoupila Británie k jednání s Argentinou, suverenitu nad ostrovy však odmítla řešit. Organizace spojených národů lpěla na vyřízení sporů mírovou cestou, šlo jí především o zájmy falklandských obyvatel. Jednání mezi Argentinou a Británií však trvala bezvýsledně dalších šestnáct let. Britové chtěli v prvopočátku postoupit suverenitu nad ostrovy Argentincům, to však přineslo odmítavý postoj samotných obyvatel Falkland.³⁵

³⁰ DODDS 2002, 4.

³¹ HRBEK 1999, 10.

³² Valné shromáždění je hlavním jednacím orgánem OSN. Je tvořeno zástupci všech členských států, každý z členů má jeden hlas. K přijetí rozhodnutí o důležitých záležitostech, je nutná dvoutřetinová většina hlasů. Usnesení Valného shromáždění nejsou pro vlády jednotlivých států závazná, vyjadřují však mezinárodní postoj k projednávaným otázkám.

http://www.osn.cz/systemosn/organizacni_struktura/?sub=181, vyhledáno dne 21. 4. 2015.

³³ Organizace spojených národů OSN (anglicky *United Nations Organization, UNO*) je mezinárodní organizace, která byla založena 26. 6. 1945 v *San Franciscu* na základě přijetí Charty OSN 50 státy. Vznikla v reakci na události, které se odehrály během 2. světové války. Cílem organizace je zachování mezinárodního míru a zajištění mezinárodní bezpečnosti. <http://www.osn.cz/systemosn/o-osn/>, vyhledáno 21. 4. 2015.

³⁴ <http://www.osn.cz/publikace/fakta-a-cisla-osn/soubory/fakta-a-cisla-osn-kap-7.pdf>, vyhledáno dne 17. 4. 2015.

³⁵ HRBEK 1999, 12.

Argentina se snažila přiklonit obyvatele ostrovů na svou stranu, což se jim ale nepodařilo. Například v roce 1971 byla zavedena letecká linka mezi *Buenos Aires* a *Port Stanley*.³⁶

Počátkem sedmdesátých let došlo k obnovení vyjednávání obou stran, a to díky opětovné výzvě OSN vyřešit spor mezi oběma stranami. Východiskem pro vyřešení sporů se jevila možnost pronájmu ostrovů Britům, načež suverenitu nad ostrovy by držela Argentina. Tento návrh však tvrdě narazil u falklandského obyvatelstva. Následně si obyvatelé Falkland vydobyli možnost účasti na zasedání britského parlamentu, kde byla možnost pronájmu ostrovů definitivně zamítnuta. Ostrované si dále vymohli účast na každém zasedání britského parlamentu, které by se mělo týkat otázky postoupení suverenity nad ostrovy. Jednání o vyřešení sporů bylo nadále na mrtvém bodě. Argentinci však chtěli v jednání pokračovat, a proto vznesli protest proti nečinnosti Británie vyřešit spor o ostrovy. Z tohoto důvodu obyvatelé Falkland naléhali na vládu v čele s Margaret Thatcherovou o posílení vojenské obranyschopnosti ostrova. Margaret Thatcherová však nepovažovala posílení obranyschopnosti za nutné a naopak přišla se záměrem ukončit vojenskou přítomnost na ostrovech.³⁷ Britští vojáci měli být z ostrovů staženi k dubnu 1982.³⁸

Nikdo však v té době netušil, že za pár měsíců začne Argentina spor o ostrovy řešit vojenskou invazí.

1.4 Změna vnitropolitické situace v Argentině – nástup Leopolda

Galtieriho

V březnu 1976 se v Argentině dostala k moci vojenská junta. Tehdejší prezidentka Isabela Perónová byla svržena. K moci se dostala tříčlenná vojenská junta, kterou tvořili generál pozemních vojsk Jorg Rafael Videla³⁹, admirál námořnictva Emilio Massera a letecký generál Orlando Agostim. Po jejich uchopení moci došlo v Argentině k vojenskému puči. Armáda obsadila státní úřady, ministerstva, dále vyhlásila výjimečný stav a zakázala shromažďování obyvatel. Vojenská junta převzala veškerou moc nad Argentinou. V zemi byl vydán zákaz činnosti všech politických stran. Nové vedení země

³⁶ LORTON 1988, 17.

³⁷ HRBEK 1999, 12–13.

³⁸ V osmdesátých letech došlo v Británii k velkým škrtkům ve výdajích ze státní pokladny. Proto došlo ke stažení velkého počtu britských jednotek z oblasti Falkland. Možnost útoku ze strany Argentiny považovali za nepravděpodobnou. JOHNSON 2012, 396-398.

³⁹ V letech 1976-1981 byl argentinským prezidentem.

omezilo vycházení do ulic ve večerních hodinách, dále pak vyhlásili stanné právo. Obyvatelé země byli vyzváni k zachování klidu pod pohrůžkou tvrdého potlačení jakéhokoliv odporu proti jejich nařízením.⁴⁰

Argentina se již řadu let zmítala nad ekonomickou propastí. Další propad ekonomiky byl zaznamenán počátkem roku 1980. Propad byl natolik fatální, že se argentinská ekonomika na jaře 1981 zhroutila. Zahraniční dluh země dosáhl výšky 25,3 miliardy dolarů.⁴¹

V březnu 1981 nahradil Jorga Rafaela Videlu na postu argentinského prezidenta Roberto Eduardo Viola. Ten si však proti sobě popudil tehdejšího generála vojenské junty Leopolda Galtieriho [8], když začal projednávat ekonomickou situaci s ostatními politickými stranami. Galtieri odstranil Violu z prezidentského postu a sám se ujal v prosinci 1981 vedení země.⁴²

Po pěti letech vlády vojenské junty byla ekonomika a vnitropolitická situace země kritická. Na mezinárodní scéně byla Argentina kritizována za porušování lidských práv, dále pak za spor s Chile o ostrovy *Picton*, *Lennox* a *Isla Nueva*. Tento spor nakonec musela vyřešit Svatá stolice. Hrozilo, že dojde k ozbrojenému konfliktu. Svatá stolice rozhodla ve prospěch Chile. Argentina však nevyšla naprázdno, na úkor Chile jí byla přičtena rozsáhlejší námořní práva. Argentina se proti tomuto rozhodnutí odvolala, odvolání však na tomto rozhodnutí nic nezměnilo.⁴³

V zemi se stále častěji začaly ozývat kritické hlasy směrem ke Galtierimu. Pokud chtěl Galtieri změnit situaci v zemi, potřeboval někde získat podporu. Například na podzim roku 1981 nabídl Američanům možnost vybudovat vojenské základny v Patagonii. Na oplátku chtěl, aby Američané investovali do vybudování plynovodu a ropné rafinérie v Argentině.⁴⁴

Řešení situace ale nakonec našel v přípravě na obsazení Falklandských ostrovů. Začalo se totiž blížit britské 150. výročí obsazení ostrovů. Toto datum připadlo na 3. ledna

⁴⁰ CHALUPA 2012, 240-241.

⁴¹ CHALUPA 2012, 242.

⁴² CHALUPA 2012, 242.

⁴³ http://czech-press.cz/index.php?option=com_content&view=article&id=187:v-prlivu-podohovou-zemi-sp-85002581&catid=1642:2004-04&Itemid=148, vyhledáno dne 16. 4. 2015.

⁴⁴ CHALUPA 2012, 243.

1983 a mělo zřejmě pro argentinskou stranu velký význam.⁴⁵ Možné znovuzískání Falklandských ostrovů pod argentinská křídla vyvolávalo v argentinských obyvatelích velké nacionalistické cítění. Dalším důvodem, proč získat ostrovy zpět, byl značný potenciál v přínosu zisku z těžby nerostného bohatství. Zisk Falklandských ostrovů byl tedy Galtierioho prioritou číslo jedna. Vnitropolitická situace ve Velké Británii nebyla optimální, v Británii probíhaly velké škrty ve výdajích ze státní pokladny. Proto také Argentinci spoléhali, že Británie nebude mít zájem o takto vzdálené území.

Pro znovuzískání ostrovů měli Argentinci vymyšleny dva plány: diplomatický a vojenský. Diplomatické plány připravil argentinský ministr zahraničí Costa Mendez. Cílem diplomatického jednání však byl nejen zisk Falklandských ostrovů, ale i území Jižních Sandwichových ostrovů a Jižní Georgie (Argentina si dělala nárok i na tyto ostrovy).⁴⁶ O tom, že je v záloze vojenský plán pro získání ostrovů však Mendez nevěděl. Mendezovy diplomatické plány pro vyřešení sporu byly v Británii přijaty nad argentinské očekávání. Obě strany se dohodly na dalším jednání, které bylo naplánováno na 26. a 27. února 1982 v *New Yorku*. Na této schůzce měl britský ministr⁴⁷ pro záležitosti Falkland vysvětlit Argentincům, že v otázce suverenity nad ostrovy nedojde ke změně, pokud s ní nebudou souhlasit obyvatelé Falkland a britský parlament. Dalším Lucovým úkolem bylo udržovat dialog s Argentinci a v případě potíží hrát o čas. Proto také Britové přistoupili na argentinský návrh zřízení jednacích komise s dalšími schůzkami, které měli dle Britů začít v květnu nebo červnu. Argentinci naopak souhlasili s účastí falklandské delegace na schůzkách a přestali naléhat na pevném časovém horizontu pro vyřešení sporu. Ze schůzky tedy odešly obě delegace spokojené. Těchto schůzek se však nezúčastnil argentinský ministr zahraničí Costa Mendez, který společně s veliteli junty nebyl s výsledky jednání spokojen. Výsledek jednání totiž nezapadal do jejich strategie. Mendez proto dva dny po jednání vydal jednostranné prohlášení, které avizovalo výsledky rozhovorů. Toto prohlášení však bylo vydáno v rozporu s tím, co bylo ujednáno. Schůzka, která měla být utajená, vyplula na povrch a s ní i obsah, který na ní byl projednán. Mendez v prohlášení prozradil, že cílem argentinsko-britského jednání je

⁴⁵ THATCHEROVÁ 1996, 126.

⁴⁶ Argentinský nárok na tyto ostrovy je pochybný. Ostrovy jsou závislým územím Británie, i když je jejich správa vedena z Falklandských ostrovů. Tyto ostrovy jsou v Britské správě od roku 1908 a žádný stát na ně před Britskou anexí nevzněl nárok. THATCHEROVÁ 1996, 127.

⁴⁷ Ministrem pro záležitosti Falkland byl Richard Luce.

uznání argentinské suverenity nad ostrovy, přičemž kladného výsledku jednání má být dosaženo v krátkém čase.⁴⁸

Změna argentinského postoje vyvolala v Británii značný zmatek. Špičky tehdejší diplomacie se snažily argentinský tah vyhodnotit. Britští diplomaté se nakonec shodli, že Argentinci chtějí pokračovat v diplomatickém řešení sporu a vojenské řešení ze strany Argentiny jim přišlo nepravděpodobné. Margaret Thatcherová ve svých pamětech píše: *„Při pohledu zpětně se toto jeví jako okamžik zlomu. Ale když hodnotíme odpověď nové juntě, musíme si uvědomit, jak agresivně rétoričtí už byli v minulosti, aniž se stalo cokoliv. Kromě toho jsme na základě našich předchozích zkušeností soudili, že Argentina se patrně bude řídit politikou postupné eskalace sporu, přičemž začne diplomatickým a ekonomickým tlakem.“*⁴⁹ V té době se na Falklandy vypravil britský vojenský atašé, který došel k názoru, že argentinské námořnictvo je schopno vojenského obsazení ostrovů. Jeho názor však v Británii nebrali na zřetel. Jako nejpravděpodobnější postup Argentiny brali předložení celé záležitosti Valnému shromáždění OSN, aby od něj obdrželi rezoluci, které uzná argentinskou suverenitu nad ostrovy.⁵⁰ Obě strany se do vyřešení sporu snažily zainteresovat Spojené státy americké, výsledek však byl neúspěšný. Jednání mezi Argentinou a Velkou Británií dále pokračovala na bilaterální úrovni. Bylo však zřejmé, že se komunikace hroutí a diplomatické řešení sporu je v nedohlednu.

⁴⁸ HRBEK 1999, 24–26.

⁴⁹ THATCHEROVÁ 1996, 128.

⁵⁰ HRBEK 1999, 26–27.

2. Politická situace ve Spojeném království

2.1 Margaret Thatcherová (počátky politické kariéry)

Margaret Thatcherová [9] (rozená Robertsová) se narodila 13. října 1925 v anglickém městě Grantham. Od útlého mládí měl na Margaret velký vliv její otec (Alfréd Roberts). Byl podnikatel, který se hodně angažoval v místním politickém životě. „*Byl guvernérem základní školy v Granthamu, předsedou dívčí školy v Kestevenu, prezidentem obchodní komory v Granthamu a po 25 let členem městského zastupitelstva. V letech 1945 a 1946 byl ve městě Granthamu starostou.*“⁵¹ Mnoho životopisců Margaret Thatcherové se však pozastavuje nad otázkou, jaký měl Margaretin otec vliv na formování jejich názorů a politické příslušnost. Ačkoliv byl Alfréd Roberts politicky aktivní, byl vždy nestraník. Během druhé světové války vystudovala Margaret chemii na Oxfordské univerzitě. Svou politickou kariéru zahájila již na univerzitě, kde se stala prezidentkou Konzervativní asociace. V 25 letech se stala nejmladší kandidátkou Konzervativní strany ve volbách do parlamentu v roce 1950 a 1951. Ačkoliv ani jednou ve volbách neuspěla, dostala se do britského podvědomí díky propagaci v novinách. V roce 1951 se Margaret provdala za podnikatele Denise Thatchera. V letech 1951–1959 se Margaret starala především o své dvě děti, dále pak vystudovala práva a složila zkoušku z advokacie, které se věnovala pět let. Zaměřila se především na daňové a patentové právo. V roce 1959 byla Margaret zvolena poslankyní ve volebním obvodu *Finchley*, tento mandát si Margaret udržela do konce své politické kariéry a svého následného odchodu do penze v roce 1992. Od svého zvolení si Margaret začala budovat své postavení ve vysokých kruzích konzervativců. Díky svému úsilí a popularitě se v roce 1962 stala tajemnicí v parlamentu na ministerstvu důchodů a národního pojištění. V této funkci zůstala do roku 1964, kdy musela její strana z důvodu volební prohry odejít do opozice. V polovině šedesátých let se stala stínovou ministryní školství a vědy, v roce 1965 zastávala funkci „*junior spokesman*“ pro záležitosti bydlení a půdy a v roce 1966 „*junior spokesman*“ pro otázky financí. V roce 1967 byla Margaret povýšena a rozhovor o jejím povýšení vstoupil do dějin Konzervativní strany: „*Jim Prior byl dotázán na to, kdo by měl být tzv. statutární ženou ve stínovém kabinetu. Když doporučil paní Thatcherovou, Heath po dlouhém mlčení*

⁵¹ FAJMON 2010, 24.

*odpověď: „Ano, Willie (Whitelaw) souhlasí s tím, že je zdaleka nejschopnější, ale říká, že jakmile tam bude, nikdy se ji nebudeme schopni zbavit.“*⁵² V roce 1967 se Margaret stala součástí stínového kabinetu, o dva roky později zaujala post stínové ministryně školství a vědy a na tomto postu zůstala do parlamentních voleb v roce 1970. Překvapivé vítězství konzervativců ve volbách v tomto roce předznamenalo začátek nového kariérního růstu Margaret Thatcherové. Ve vládě Edwarda Heatha získala post ministryně školství a vědy – byla jedinou ženou v této vládě. Tato vláda se však potýkala s řadou ekonomických problémů, její oblíbenost rapidně klesala. Následující volby v únoru 1974 konzervativci prohráli. Další rok se konala volba předsedy strany, ve které se Margaret Thatcherová postavila tehdejšímu předsedovi, Edwardu Heathovi. Její kandidatura byla pro mnohé překvapením. Ještě větším překvapením bylo Margaretino vítězství a dosazení na tento post.⁵³ Díky svému vítězství se Margaret stala první ženou v historii Velké Británie, která stála v čele politické strany. Léta pod vedením labouristické vlády nebyla jednoduchá. Došlo k pádu libry a téměř k bankrotu. Vláda byla nucena k půjčce od Mezinárodního měnového fondu. Rok 1978 a 1979 se nesl v duchu odborářských stávek. Labouristé začali ztrácet voličskou přízeň, což vedlo k hlasování o důvěře vlády. Labouristická vláda padla 28. března 1979. Hlasování bylo velmi těsné, o pádu vlády rozhodl jediný hlas: ano – 311, ne – 310.⁵⁴

2.2 Vítězství toryů ve volbách 1979

Volby byly vyhlášeny na 3. května 1979. Politické strany měly pět týdnů, aby vytvořily své volební kampaně. Konzervativní strana v čele s Margaret Thatcherovou se však na parlamentní volby začala připravovat již v roce 1977. Po celé zemi bylo využito na 1100 billboardů, mezi neúspěšnější slogany patřily: „Usmívej se. Nemohou přece trvat věčně.“, a „Labouristé nepracují“. [10] Předvolební program konzervativců měl 32 stran a byl rozdělen do 5 kapitol:

1. *„Obnovit zdraví našeho hospodářského a sociálního života kontrolou inflace a nalézt rovnováhu mezi právy a povinnostmi odborového hnutí.*

⁵² YOUNG 1989, 4.

⁵³ SELDON, COLLINGS 2013, 1–6.

⁵⁴ THATCHEROVÁ 1996, 9–11.

2. *Obnovit zainteresovanost tak, aby se tvrdá práce vyplácela, úspěch byl odměňován a byly vytvářeny skutečné nové pracovní příležitosti v rostoucím hospodářství.*
3. *Posílit parlament a vládu práva.*
4. *Podporovat rodinný život prostřednictvím vlastnictví domů a bytů, zvýšit kvalitu vzdělání, zaměřit sociální služby na efektivní podporu starých, nemocných a postižených a těch, kteří pomoc skutečně potřebují.*
5. *Posílit britskou obranu a spolupracovat se spojenci při ochraně našich zájmů ve stále nebezpečnějším světě.* ⁵⁵

Předběžné volební průzkumy ukazovaly, že konzervativci mají přibližné vedení o 9–13 %. Jejich strategie spočívala v udržení tohoto náskoku. Dalším strategickým počinem konzervativců bylo vyhlášení volební kampaně na 16. dubna 1979, osmnáct dnů po vyhlášení voleb. Cílem oddálení vyhlášení volební kampaně bylo získání nerozhodnutých voličů.⁵⁶

Labouristé se ve své předvolební kampani zaměřili především na nezaměstnanost, hospodářství, veřejný sektor a sociální problémy. Tato témata měla tvořit základ labouristického volebního programu. Přípravu volebního programu ale provázely vnitrostranické boje a ty měly značný vliv na jeho umírněnou podobu. Oficiálně byl volební program labouristů představen britské veřejnosti 6. dubna 1979, název volebního programu hlásal: „Labouristická cesta je lepší cesta.“ Jedním z klíčových bodů programu bylo snížení inflace na 5 % do roku 1982.⁵⁷

Další politickou partají, která se účastnila voleb, byli liberálové. Liberálové zahájili své volební přípravy již v roce 1977 (stejně jako konzervativci). Název volebního programu liberálů zněl: „Skutečný boj je za Británií.“ Jedním z klíčových bodů jejich volebního programu bylo změnit britský volební systém. Dalším z jejich cílů bylo zveřejnění vládních dokumentů široké veřejnosti (vyjma státních tajemství).

⁵⁵ KAVANAGH 1990, 103.

⁵⁶ FAJMON 2010, 86–90.

⁵⁷ <http://www.bbc.co.uk/news/special/politics97/background/pastelec/ge79.shtml>, vyhledáno 20. 5. 2015.

Zbytek britského politického spektra, tj. Komunistická strana, Skotská národní strana, Národní fronta a Strana Zelených také zahájily své přípravy k volbám, avšak jejich skutečný vliv na britskou politickou scénu byl nízký.⁵⁸

4. květen 1979 se stal pro britskou politickou scénu historickým datem, kdy se do čísla 10 na Downing Street [11] nastěhovala žena. Poprvé v britské historii usedla do křesla předsedy vlády žena. Volební účast byla velmi vysoká, 76 %. Velký vliv na volební vítězství konzervativců mělo získání hlasů mladých voličů (voliči mezi 18–24 lety) a nižší společenské vrstvy na úkor liberálů. Konzervativní strana získala 43,9 % voličských hlasů, které jim vynesly 339 poslaneckých křesel. [12] Rok 1979 zahájil druhou epochu britských moderních dějin, započal také novou politickou éru *thatcherismu*⁵⁹. Tento rok můžeme dále považovat za poslední rok státního blahobytu a začátek opravdové demokracie ve Spojeném království.⁶⁰

Tabulka č. 1

Otázka: Která strana vyhraje všeobecné volby?

* dotazování starší 18 let

Strana	29. března 1979
	%
Konzervativní strana	65
Labouristická strana	24
Liberálové	1
Nevím	10

Zdroj: <https://www.ipsos-mori.com/researchpublications/researcharchive/2565/Expected-general-election-outcome-19792005.aspx?view=wide>

⁵⁸ FAJMON 2010, 94–96.

⁵⁹ Období vlády Margaret Thatcherové mezi lety 1979–1990, bývá označováno jako období *thatcherismu*.

⁶⁰ <http://www.bbc.co.uk/news/special/politics97/background/pastelec/ge79.shtml>, vyhledáno dne 20. 5. 2015.

Tabulka č. 2

Otázka: Která strana získá největší počet mandátů ve všeobecných volbách 1979?

* dotazovaní starší 18 let

Strana	17. dubna 1979
	%
Konzervativní strana	59
Labouristická strana	26
Ostatní/Nevím	15

Zdroj: <https://www.ipsos-mori.com/researchpublications/researcharchive/2565/Expected-general-election-outcome-19792005.aspx?view=wide>

Tabulka č. 3

Otázka: Myslíte, že může jedna strana získat většinový počet hlasů ve všeobecných volbách nebo dojde k patové situaci?

* dotazovaní starší 18 let

Strana	17. dubna 1979
	%
Konzervativní strana	59
Labouristická strana	26
Ostatní/Nevím	15

Zdroj: <https://www.ipsos-mori.com/researchpublications/researcharchive/2565/Expected-general-election-outcome-19792005.aspx?view=wide>

Tabulka č. 4

Otázka: Kdo by byl podle vás nejlepší předseda vlády?

* dotazovaní starší 18 let

1979	Mr Callaghan	Mrs Thatcher	Nevím
	%	%	%
1.-2. dubna	42	40	18
8.-9. dubna	47	39	14
16.-17. dubna	45	37	18
21.-23. dubna	46	33	21
26. dubna	50	31	19

Zdroj: <https://www.ipsos-mori.com/researchpublications/researcharchive/2565/Expected-general-election-outcome-19792005.aspx?view=wide>

Tabulka č. 5

Otázka: Která strana by vyhrála všeobecné volby, kdyby byly zítra?

* dotazovaní starší 18 let

1978-1979	Konzervativci	Labouristé	Liberálové	Ostatní	Lab. vs. Kon
	%	%	%	%	± %
12.-13. dubna 1978	46	44	7	3	↑ -2
24. května 1978	45	46	6	3	↑ 1
13. června 1978	46	45	6	3	↑ -1
11. července 1978	49	41	6	4	→ -8
14. srpna 1978	47	44	6	3	→ -3
4. září 1978	47	45	5	3	↑ -2
11. září 1978	48	42	8	2	→ -6
8. listopadu 1978	47	46	5	3	↑ -1
30. ledna-1. února 1979	55	36	6	3	↓ -19
3.-5. března 1979	52	39	7	2	↓ -13
29. března 1979	51	42	5	2	→ -9
1.-2. dubna 1979*	51	38	10	1	↓ -13
8.-9. dubna 1979**	49	39	10	2	→ -10
16.-17. dubna 1979**	50	38	10	2	↓ -12
21.-23. dubna 1979**	46	40	11	3	→ -6
26. dubna 1979**	44	41	12	3	→ -3
30. dubna-1. května 1979**	44	39	14	3	→ -5
2. května 1979**	45	37	15	3	→ -8
Všeobecné volby (3. května)	45	38	14	3	→ -7
1. srpen 1979	44	45	9	2	↑ 1
1. září 1979	42	43	12	2	↑ 1
1. říjen 1979	41	46	11	2	↑ 5
21. listopadu-2. prosince 1979	40	45	13	3	↑ 5

* Jak budete volit ve všeobecných volbách 3. května 1979?

** Jak myslíte, že dopadnou volby 3. května 1979?

Zdroj: <https://www.ipsos-mori.com/researchpublications/researcharchive/2565/Expected-general-election-outcome-19792005.aspx?view=wide>

Tabulka č. 6

Výsledek parlamentních voleb v roce 1979

* dotazování starší 18 let

Strana	Počet hlasů	Počet mandátů	Změna v počtu mandátů	Procenta
Konzervativní strana	13 697 923	339	↑ 62	43,9
Labouristická strana	11 532 218	269	↓ -50	36,9
Liberalové	4 313 804	11	→ -2	13,8
Ostatní	1 677 417	16	→ -10	5,4

Zdroj: <http://www.barnsdle.demon.co.uk/vote/ukRes.html>

2.3 První vláda Margaret Thatcherové: květen 1979 – březen 1982

Ještě v tentýž den, kdy konzervativci slavili své volební vítězství, byla Margaret povolána do Buckinghamského paláce [13], kde ji královna pověřila sestavením nové vlády. Margaret usedla do křesla předsedy vlády v nepříliš příznivé době, Velké Británii se přezdívalo „Nemocný muž Evropy“. Země se potýkala s ekonomickou recesí, stávkami odborů, zvyšovala se nezaměstnanost a inflace, platy ve státní sféře byly přemrštěné a cena ropy prudce stoupala. Všechny tyto problémy začala Margaret řešit ihned po usednutí do parlamentního křesla. Její první kroky po sestavení nové vlády v předsednickém křesle byly: sestavení rozpočtu na rok 1980, který byl značně radikální (snížení přímých daní o 3 %, z 33 % na 30 %, nepřímé daně byly zvýšeny z 8 % a 12,5 % na jednotných 15 %). Další škrty byly ve veřejných výdajích, které se zavázala nezvyšovat v následujících dvou letech.⁶¹ Konzervativci v čele s Margaret se snažili naplnit své předvolební cíle, museli se však potýkat s řadou problémů, počínaje neshodami ve vlastní partaji a poklesem popularity u veřejnosti. Postupem času se uvnitř konzervativců vytvořily dvě skupiny, první *dry*, „suší“, kteří stáli za Margaret a druhá *wet*, „mokří“, kteří byli odpůrci thatcherismu. Do historie politiky Konzervativní strany se vžil slogan „*One of Us*“ („Jeden z nás“), který byl spjat s frakcí, která stála za *thatcherismem*.⁶² Počátek roku 1980 sebou přinesl další problém, stávku ocelářů. Ocelářský průmysl značně utrpěl díky státní intervenci, která připravila o zaměstnání 52 000 ocelářů. Margaret ale svůj postoj nezměnila a ukázala tím, jak neústupná dokáže

⁶¹ SELDON, COLLINGS 2013, 9–12.

⁶² <http://www.theguardian.com/business/2012/nov/04/heseltine-cannot-change-economic-weather>, vyhledáno dne 20. 5. 2015.

být. Odborářská stávka trvala tři měsíce, ale skončila bez znatelných ztrát britského průmyslu.⁶³

Druhý rok v ministerském předsednickém křesle přinesl Margaret Thatcherové další ekonomické problémy. Tento rok byl v prvním předsednickém období „Železné Lady“⁶⁴ nejkritičtější. V únoru 1981 britská vláda vyhlásila plán na zrušení 25 šachet, o práci mělo přijít zhruba 30 000 horníků. To však vyvolalo vlnu nevole mezi horníky, kteří se rozhodli vyhlásit stávku. Ta byla plánována na 23. února 1981. Jakmile vláda zjistila, že by mělo dojít ke stávce horníků, rozhodli se svůj plán na zrušení šachet stáhnout.⁶⁵ V průběhu roku začalo docházet v Británii k pouličním nepokojům, rabování a vzrůstu nezaměstnanosti, což vedlo ke kritice vládnoucích konzervativců. Volební preference konzervativců klesly o 23 %. Další kritiku s sebou přinesl rozpočet pro rok 1981. V červnu 1981 vygradovalo napětí mezi „mokrými“ a „suchými“, které vyústilo v tiskovou konferenci, na které „mokří“ kritizovali dosavadní vládu Margaret Thatcherové. V polovině září svolala Margaret schůzi, na které byly probrány změny ve složení dosavadní vlády. Na základě těchto změn odešli z vlády tři zástupci „mokrě“ frakce: Christopher Soames, Marc Carlisle a Ian Gilmour. Po výměně těchto politiků mělo nové vládní složení převahu thatcheristů. „Mokří“ byli poraženi a ztratili možnost ovlivňovat státní politiku.⁶⁶

V průběhu roku 1981 se začala formovat nově vzniklá Sociálně demokratická strana (*Social Democratic Party, SDP*), která si získala část voličů Konzervativní strany. Postupem času se SDP integrovala s Liberální stranou a vytvořili tzv. Alianci, která dosáhla v průzkumech veřejného mínění v listopadu 1981 voličské podpory 44 % hlasů.⁶⁷ Zatímco Konzervativní strana by získala podporu 27 % voličů a Labouristická strana 29 % voličů. V následujících měsících ale začala podpora Aliance rapidně klesat a v březnu 1982 byla na 30 %. Tento propad byl způsobem vnitrostranickými hádkami a neshodami ve výběru kandidátů uvnitř Aliance. Dle průzkumu veřejného mínění agentury MORI by Konzervativní strana získala v březnu 1982 34 % voličských hlasů.⁶⁸

⁶³ THATCHEROVÁ 1996, 81–85.

⁶⁴ Tuto přezdívku získala Margaret Thatcherová díky své neústupnosti od sovětských médií v roce 1976. Tato zlidovělá přezdívka se používá dodnes.

⁶⁵ <http://www.theguardian.com/politics/2009/mar/07/arthur-scargill-miners-strike>, vyhledáno dne 20. 5. 2015.

⁶⁶ FAJMON 2010,

⁶⁷ <http://www.britannica.com/EBchecked/topic/551123/Social-Democratic-Party-SDP>, vyhledáno dne, 20. 5. 2015.

⁶⁸ <https://www.ipsos-mori.com/researchpublications/researcharchive/poll.aspx?oItemId=103>, vyhledáno dne 20. 5. 2015.

Tabulka č. 7

Otázka: Jaký byste očekávali momentální výsledek všeobecných voleb?

* dotazování starší 18 let

Strana	listopad 1981
	%
Většinová výhra Konzervativců	11
Většinová výhra Labouristů	16
Většinová výhra Aliance	37
Žádná strana nezíská většinu	21
Nevím	15

Zdroj: <https://www.ipsos-mori.com/researchpublications/researcharchive/2565/Expected-general-election-outcome-19792005.aspx?view=wide>

Tabulka č. 8

Otázka: Která strana by vyhrála všeobecné volby, kdyby byly zítra?

* dotazování starší 18 let

1980-1982	Konzervativci	Labouristé	Liberalové	Ostatní	SDP	Total Alliance	Lab. vs. Kon
	%	%	%	%	%	%	± %
leden 1980	39	47	12	2	-	-	→ 8
únor 1980	38	46	14	2	-	-	→ 8
březen 1980	38	46	13	3	-	-	→ 8
duben 1980	39	44	14	3	-	-	↓ 5
červen 1980	41	43	13	3	-	-	↓ 2
červenec 1980	37	47	13	2	-	-	→ 10
srpen 1980	37	48	13	2	-	-	→ 11
září 1980	37	46	15	2	-	-	→ 9
říjen 1980	34	50	15	2	-	-	→ 16
listopad 1980	38	47	13	2	-	-	→ 9
prosinec 1980	32	56	11	1	-	-	↑ 24
leden 1981	35	45	17	4	-	-	→ 10
únor 1981	33	41	17	2	8	-	→ 8
březen 1981	28	38	17	2	15	-	→ 10
duben 1981	30	38	17	2	12	-	→ 8
květen 1981	38	41	12	3	7	-	↓ 3
červen 1981	31	39	16	3	12	-	↓ 6
červenec 1981	30	36	13	2	18	-	↓ 6
srpen 1981	30	39	13	2	16	-	→ 9
září 1981	27	38	16	2	17	-	→ 11
říjen 1981	27	31	14	2	26	-	↓ 4
listopad 1981	27	27	8	2	16	44	↓ 0
prosinec 1981	27	29	11	1	19	43	↓ 2
leden 1982	29	30	12	1	15	40	↓ 1
únor 1982	30	33	12	3	11	34	↓ 3
březen 1982	34	34	11	2	11	30	↓ 0

Zdroj: <https://www.ipsos-mori.com/researchpublications/researcharchive/2565/Expected-general-election-outcome-19792005.aspx?view=wide>

3. Válka o Falklandy

3.1 Příčina a prvopočátky války o Falklandy

Na počátku osmdesátých let 20. století se Argentina zmítala ve velkých ekonomických problémech. Argentinské problémy byly způsobeny především sedmiletou vládou vojenské junty. Během sedmi let jejího vládnutí zmizelo beze stopy zhruba tři tisíce Argentinců. Argentinská vláda přestávala být u většiny obyvatelstva oblíbená, argentinská inflace dosahovala 600 %. V ulicích začalo docházet k masovým demonstracím odborářů, které byly plné násilí. Vláda nutně potřebovala odvést pozornost obyvatelstva k jinému problému.⁶⁹

Řešení vnitropolitické situace viděl Galtieri v obsazení Falklandských ostrovů. Vláda připravovala invazi na ostrovy řadu let, ale až v prosinci 1981 ji byla připravena realizovat. Na počátku roku 1982 byla vytvořena speciální plánovací skupina, která se skládala ze tří hlavních složek ozbrojených sil – námořní admirál, armádní generál a brigádní generál za letectvo. Zásadní roli v jejich plánu měl hrát moment překvapení. Celá akce měla být velmi rychlá, dále měla být provedena v krátkém časovém horizontu. Iničiátoři plánu kladli důraz na to, aby celá akce proběhla bez krveprolití. Invaze na ostrovy byla prvotně plánovaná na 9. července 1982⁷⁰ (Den nezávislosti). Další možný termín pro obsazení ostrovů byl 15. květen 1982.

Argentinsko-britské spory vyústily v diplomatickou krizi 19. března 1982. V tento den začali argentínští obchodníci s demolicí starých budov v Jižní Georgii [14] – území Velké Británie (1500 km JV od Falkland). Obchodníky při demolici doprovázeli argentínští vojáci, kteří ilegálně vztyčili argentinskou vlajku na britském území. Britská vláda požadovala stažení argentinské vlajky spolu se stažením argentinských vojáků. Tento požadavek argentinská vláda odmítla, proto se Britové rozhodli vyslat průzkumnou loď *HMS Endurance*⁷¹ [15] k pobřeží Jižní Georgie. Nejednalo se totiž o první incident v Jižní Georgii. Údajní argentínští výkupci kovového šrotu se na ostrovech vylodili 20. prosince 1981. Po britské intervenci se Argentinci stáhli a následně argentinská vláda prohlásila, že s tímto incidentem neměla nic společného. Totéž stanovisko zaujala argentinská vláda při vylodění jejich občanů na ostrovech v březnu 1982. Britové se snažili nastalou situaci

⁶⁹ Operace speciálních sil - Válka o Falklandy [dokument]. 2002.

⁷⁰ 9. července 1916 vyhlásila Argentina svou nezávislost na Španělsku.

s argentinskou vládou vyřešit. Na konci března 1982 se ovšem ke zdárnému výsledku stále nedostali. Argentinci o diplomatické řešení krize nestáli a 26. března 1982 proběhlo jednání vojenské junty, kde bylo v 19.15 večer definitivně rozhodnuto o anexi Falklandských ostrovů. Britské ministerstvo zahraničí a obrany pracovalo na vyhodnocení této situace z diplomatického a vojenského hlediska. Britové věděli, že kroky argentinské vlády jsou nepředvídatelné, nestálé a nemusí incident vyřešit racionálním způsobem. Nikdo z nich ale nečekal okamžitou invazi na Falklandské ostrovy. 1. dubna 1982 obdržela Margaret Thatcherová zprávu od zpravodajské služby, že argentinské loďstvo je na otevřeném moři a vypadá to, že se vylodí na Falklandských ostrovech 2. dubna.⁷² Margaret Thatcherová při obdržení této zprávy řekla: „*Nemohla jsem tomu uvěřit. Byli to naši lidé, naše ostrovy. Jestliže budou obsazeny, musíme je dobýt zpět.*“⁷³ Dne 2. dubna 1982 se zpráva od zpravodajské služby stala skutečností, na ostrovech se vylodilo 700 argentinských vojáků. V té době se na ostrovech nacházel pouze jeden vojenský oddíl NP 8901, jehož velitelem byl major Mike J. Norman, který právě přebíral velení jednotky po odcházejícím majoru Gary R. H. Noottovi. Na ostrovech bylo nasazeno 69 vojáků oddílu NP 8901 společně s 11 členným oddílem dohlížecí skupiny z královské lodi *HMS Endurance* a jeden vysloužilý mariňák, který se znovu přihlásil do služby. Jejich palebnou silou bylo pár raketometů (*Carl Gustav* a 66 mm). K tomu se ještě přihlásilo 23 dobrovolníků z Obranné jednotky Falklandských ostrovů. Tito dobrovolníci byli odveleni na pozorovací pozice.

Role jednotky NP 8901 při válečném konfliktu byly:

1. Udržet pozici vlády v případě ozbrojeného střetu.
2. Zajistit alternativní prostředky pro komunikaci mezi Velkou Británií a vládou.
3. Udržet jakýkoliv ozbrojený střet na úrovni, na níž nebude ovlivňovat fungování vlády, ani běžný život občanů.
4. Udržet pořádek v případě výpadku vlády.

I když byly královské vojenské síly na ostrovech nadstandardní, zdaleka nemohly konkurovat počtu příslušníků argentinské námořní flotily vyslané k invazi. Plánem majora Normana bylo zasadit okupantům silný úder hned v prvopočátku invaze, způsobit

⁷² THATCHEROVÁ 1996, 129–130.

⁷³ THATCHEROVÁ 1996, 130.

protivníkovi co nejvíce ztrát ve snaze decentralizovat argentinské vojáky, pozdržet invazi a zajistit tak čas pro případná vyjednávání.

Původním plánem argentinských okupantů bylo vylodění v noci z 31. března na 1. dubna, ale vlivem nepříznivého počasí došlo k posunutí celé akce o 24 hodin. Armádní velitelé invaze si byli vědomi dvojnásobného počtu mariňáků v hlavním městě *Port Stanley* a také zaznamenali vysílání ostrovanům o hrozící invazi. Díky zmařenému momentu překvapení přišli armádní velitelé s novým plánem, a to vylodit se západněji směrem k *Yorke Bay*.⁷⁴

V ranních hodinách 1. dubna dostali argentínští velitelé zprávu, že Britové vědí o připravované anexi a začali neprodleně pracovat na obranném plánu. Dále se dozvěděli o varovném hlášení guvernéra Falklandských ostrovů, který rádiem informoval obyvatele ostrovů o připravované argentinské invazi.

Operace *Rosario* byla zahájena 00:30 2. dubna 1982. Argentinské ozbrojené jednotky se vylodily u *Mullet Creeku*, další jednotky pak poblíž letiště. Při vylodění byli Argentinci překvapeni, že nenarazili na britský odpor. Rychle obsadili britské kasárny a dále pokračovali směrem k *Port Stanley*. Při obsazení měli vojáci dělat co největší hluk. Tím chtěly dát argentinské jednotky najevo, že invaze začala. Britské jednotky byly natolik slabé, že byly nuceny složit zbraně. Britský guvernér Hunt se snažil s argentinským admirálem Büsserem dohodnout na příměří, požadoval po něm stažení vojenských sil z ostrovů. Admirál však guvernéra upozornil, že se na ostrovech vylodilo 700 argentinských vojáků a dalších 2000 se na vylodění chystá, v případném boji by byli britští vojáci bez šance. Britský guvernér byl nucen podepsat kapitulaci. V 12:15 místního času byla na ostrovech vztyčena po 149 letech argentinská vlajka, která symbolizovala znovuzískání ostrovů Argentinou.⁷⁵ Deník *The Times* okomentoval tento argentinský akt jako „perfektní příklad nevyprovokované agrese a vojenské expanze, jaké svět nebyl svědkem od pádu Adolfa Hitlera.“⁷⁶ Argentina se tak na krátkou dobu stala svrchovaným vládcem ostrovů.

⁷⁴ FREEDMAN 2005, 4–6.

⁷⁵ HRBEK 1999, 54–58.

⁷⁶ BOYCE 2005, 148.

3.2 Průběh války o Falklandy

Po anexi Falklandských ostrovů pokračovali argentinští vojáci směrem k Jižní Georgii. O jejím obsazení bylo rozhodnuto společně s invazí na Falklandské ostrovy 26. března 1982 na schůzi vojenské junty. Jižní Georgie byla obsazena 3. dubna 1982, a to i navzdory silnému odporu dvaceti dvou královských námořních pěšáků.⁷⁷

Po obsazení Falkland propuklo v Argentině velké nadšení. Problémy obyvatelstva s vládou vojenské junty jako by ze dne na den zmizely. Plán, který měl v argentinském obyvatelstvu probudit silné nacionální cítění a odvést jejich myšlenky od upadající vnitřní správy země vyšel. Do té doby hluboce nenáviděná vláda stoupla v očích obyvatelstva a směrem k ní byla v ulicích vyvolávána oslavná hesla.

Druhý den po obsazení ostrovů, tj. 3. dubna 1982, vydala Rada bezpečnosti OSN rezoluci č. 502. [16], v níž požadovala, aby obě země ukončily nepřátelské boje, dále aby Argentina stáhla své síly z Falklandských ostrovů a především, aby obě strany hledaly diplomatické řešení nastalé situace a dodržovaly principy a zásady Charty OSN.⁷⁸ Jednalo se především o znění Článku 1. Charty OSN, ve kterém je uvedeno: „...udržovat mezinárodní mír a bezpečnost a za tím účelem konat účinná kolektivní opatření, aby se předešlo a odstranilo ohrožení míru a byly potlačeny útočné činy nebo jiná porušení míru a aby pokojnými prostředky a ve shodě se zásadami spravedlnosti a mezinárodního práva bylo dosaženo úpravy nebo řešení těch mezinárodních sporů nebo situací, které by mohly vést k porušení míru;”⁷⁹ Pokud se ale podíváme na historii diplomatických jednání mezi Argentinou a Británií, zjistíme, že většinou nedospěla k žádnému závěru. V tomto případě bylo na zahájení diplomatického jednání pozdě. Ani jeden ze států na výzvy rezoluce č. 502 OSN nereagoval.⁸⁰

Kabinet Margaret Thatcherové neváhal ani minutu: „Musím oznámit sněmovně, že Falklandské ostrovy a jejich závislá území zůstanou britským teritoriem. Žádná agrese a žádná invaze nemohou změnit tento prostý fakt. Cílem vlády je postarat se o to, aby ostrovy byly osvobozeny od okupantů a navráceny pod britskou správu v nejbližším možném termínu.”⁸¹ Britská vláda přijala rozhodnutí o vojenském zásahu na ostrovech

⁷⁷ Operace speciálních sil - Válka o Falklandy [dokument]. 2002.

⁷⁸ HRBEK 1999, 73.

⁷⁹ <http://www.osn.cz/dokumenty-osn/soubory/charta-organizace-spojonych-narodu-a-statutmezinarodniho-soudniho-dvora.pdf>, vyhledáno dne 1. 5. 2015.

⁸⁰ FREEDMAN 2005, 33–34.

⁸¹ THATCHEROVÁ 1996, 132.

a jejich znovuzískání pod britskou korunu. Na základě tohoto rozhodnutí byl vytvořen válečný kabinet, jehož zodpovědností bylo rozhodovat o veškerých akcích, které byly spojeny se znovuzískáním Falklandských ostrovů. Toto rozhodnutí bylo pro Margaret Thatcherovou, která stála v čele vlády, velmi důležité. Její pozice v parlamentu upadala a popularita u obyvatelstva strmě klesala. Rozhodnutí, které bylo přijato, se mohlo jevit jako překvapivé, protože do této chvíle stály Falklandy na úplném okraji britských politických a ekonomických zájmů. Ačkoliv skrývaly potenciál pro těžbu nerostného bohatství, jejich význam by také značně vzrostl v případě uzavření Panamského průplavu.⁸²

Během několika dnů byly připraveny dvě letadlové lodě, pět torpédoborců, sedm fregat a čtyři cisternové a zásobovací lodě. V pondělí 5. dubna 1982 se britští vojáci vydali na třítydenní cestu dlouhou patnáct tisíc kilometrů. Do této chvíle neměla většina Britů o Falklandách ponětí. Britové začali zjišťovat, kde se ostrovy nachází, kolik mají obyvatel a jaký význam pro ně vlastně mají. [17] Další britskou reakcí na argentinskou invazi bylo označení argentinských diplomatů v Londýně za persona non grata (osoba nežádoucí) a jejich následné vyhoštění ze země. Na hlavní město Argentiny *Buenos Aires* byly uvaleny sankce, ke kterým se přidaly i státy západní Evropy. Sankce, které byly na Argentinu uvaleny, se týkaly zákazu prodeje zbraní, dovozu a peněžních půjček bank.⁸³

Nejvýznamnější roli spojence hrály v tomto sporu Spojené státy americké, které měly s oběma státy kladné vztahy. Klíčové pro rozhodnutí Spojených států bylo členství obou států (Velké Británie a Spojených států) v NATO⁸⁴, kdyby se Spojené státy rozhodly postavit na stranu Argentiny, hrozilo by, že si znepřátelí jednoho z klíčových členů aliance. Významným faktorem při volbě k jakému státu se Spojené státy přikloní, byl také fakt, že obyvatelé USA sympatizovali s Velkou Británií. Spojené státy chtěly vyřešit konflikt diplomatickou cestou, a to vytvořením autority, v níž by byly zastoupeny všechny tři státy, tj. Argentina, Spojené státy a Velká Británie, která by dohlédla na

⁸² FREEDMAN 2005, 15.

⁸³ <http://21stoleti.cz/2010/05/20/valka-o-falklandy-mely-byt-nasazeny-jaderne-zbrane/>, vyhledáno dne 2. 5. 2015.

⁸⁴ NATO (angl. *North Atlantic Treaty Organization*, Severoatlantická aliance) byla založena v dubnu 1949 dvanácti zeměmi – Belgií, Dánskem, Francií, Islandem, Itálií, Kanadou, Lucemburskem, Nizozemím, Norskem, Portugalskem, Spojenými státy americkými a Velkou Británií. Cílem organizace je zajištění ochrany svobody a bezpečnosti všech jeho členů, a to vojenskými i politickými prostředky (v souladu Charty OSN). <http://www.mocr.army.cz/nato/strategie-a-cile/strategie-a-cilenato-133/>, vyhledáno dne 8. 5. 2015.

stažení všech vojenských sil z ostrovů. Součástí amerického diplomatického plánu bylo zainteresování Argentiny do lokální administrativy Falklandských ostrovů. Velká Británie souhlasila s projednáním tohoto plánu, avšak Argentina tento plán zásadně odmítla. Vzhledem k odmítavému postoji Argentiny vydal americký prezident Ronald Reagan embargo na vývoz zbraní do Argentiny, dále pak pozastavil činnost nově vzniklé argentinské banky na území Spojených států a přislíbil materiální podporu Británii.⁸⁵ Většinou mezistátní podporu v tomto konfliktu měla Británie, na stranu Argentiny se přiklonily pouze latinskoamerické státy.⁸⁶

Veškeré britské loďstvo, které plulo do jižního Atlantiku, nejprve mířilo k ostrovu *Ascension*. [18] Tento ostrov byl původní britskou kolonií. Ostrov *Ascension* se nacházel na půli cesty k Falklandským ostrovům a jeho hlavní výhodou bylo dobré letiště.⁸⁷

12. dubna 1982 byly vyslány britské lodě z *Ascensionu* k Jižní Georgii, jejich úkolem bylo dobýt ostrovy zpět. Dalším krokem Britů bylo vyhlášení ochranného pásma kolem Falklandských ostrovů. Jednalo se o námořní zónu, která zaujímal 200 námořních mil od středu ostrovů. Tuto skutečnost Argentinci označili jako akt britské agrese. Británie se však odvolala na Článek 51. Charty OSN, ve kterém je napsáno: „*Žádné ustanovení této Charty neomezuje, v případě ozbrojeného útoku na některého člena Organizace spojených národů, přirozené právo na individuální nebo kolektivní sebeobranu.*“⁸⁸ [19] Tato zóna se vztahovala pouze na argentinské lodě, cílem vyhlášení této zóny bylo narušení argentinského zásobování a navyšování počtu ozbrojených argentinských sil na Falklandských ostrovech.⁸⁹

Lodě Spojeného království dorazily k Jižní Georgii 21. dubna 1982. O čtyři dny později se britským jednotkám podařilo dobýt ostrovy zpět. Hlavním důvodem rychlého britského vítězství byla argentinská nepřipravenost vést válku moderním způsobem. Po dobytí Jižní Georgie se všechny britské jednotky soustředily na Falklandské ostrovy. Argentinci se následně snažili navýšit počet svých vojáků na Falklandských ostrovech. Tento přesun však značně komplikovalo zpřísnění ochranné zóny kolem ostrovů, kterou s platností od 30. dubna 1982 nesmělo narušit jakékoliv letadlo či námořní loď. Od této

⁸⁵ Britain and the Falklands Crisis 1982, 8.

⁸⁶ FAJMON 2010, 164–165.

⁸⁷ THATCHEROVÁ 1996, 139.

⁸⁸ <http://www.osn.cz/dokumenty-osn/soubory/charta-organizace-spojonych-narodu-a-statutmezinarodniho-soudniho-dvora.pdf>, vyhledáno dne 6. 5. 2015.

⁸⁹ HRBEK 1999, 73.

chvíle byly považovány všechny lodě či letadla, které by narušily tuto zónu, jako nepřátelské.

První fázi plánu pro znovuzískání Falklandských ostrovů zahájili Britové 30. dubna 1982. Britské letadlové lodě vpluly do ochranného pásma ostrovů ve snaze získat převahu na moři. Dalším postupem bylo získání převahy ve vzdušném prostoru. Britské letouny začaly 1. května 1982 bombardovat letiště v *Port Stanley*. Letouny měly za úkol co nejvíce poškodit přistávací dráhu letiště, aby ji nadále nemohla používat argentinská trysková letadla. Během několika sekund svrhly britské letouny na přistávací dráhu 21 pum, které ji zničily natolik, že byla nepoužitelná. Následující den byl jedním z klíčových pro další vývoj válečného konfliktu. Válečný kabinet vydal rozkaz, aby jaderná ponorka *HMS Conqueror* [20] zaútočila na argentinský křižník *General Belgrano* [21] z důvodu přibližování se k ochrannému pásmu ostrovů. Argentinský křižník však náhle změnil kurz na západ a začal se vzdalovat od ochranného pásma. Tato informace se ale k britskému námořnictvu nedostala. Britská ponorka zasáhla křižník natolik, že se v 17:02 potopil. Křižník *Belgrano* se stal největší válečnou lodí, která byla potopena od konce 2. světové války. Při britském zásahu zahynulo na 323 argentinských vojáků. Celosvětová veřejnost byla touto akcí naprosto šokována. Málokdo bral v potaz skutečnost, že se Britové budou v případě ohrožení bránit i mimo zakázanou zónu. John Nott měl ve směšně nemalé problémy toto rozhodnutí ospravedlnit: „*Tato silně ozbrojená útočná skupina byla blízko zakázané zóny a přibližovala se k našim silám, které byly pouhé hodiny plavby vzdálené. Věděli jsme, že křižník samotný měl značnou palebnou sílu tvořenou 15.6 palcovými děly s dostřelem třináct mil a protiletcké rakety. Společně s křižníky, kteří jej eskortovaly a o kterých si myslíme, že byly vyzbrojeny protilodními střelami s doletem více než dvacet mil, představoval křižník hrozbu a velící důstojník ji nemohl ignorovat.*“⁹⁰ Tato akce ale umožnila Britům ovládnutí mořských vod kolem ostrovů, argentinské námořnictvo dostalo strach a neodvažovalo se vplout do hlubších vod. Jejich lodě se pohybovaly pouze podél argentinského pobřeží. Kolem pobřeží byla malá hloubka, ve které nemohly britské ponorky operovat. Argentinská odvěta přišla záhy, 4. května 1982 byl zasažen britský torpédoborec *HMS Sheffield*. Argentinský raketový zásah byl natolik silný, že se britský torpédoborec po šesti dnech potopil. Následující dva týdny se nesly v duchu diplomatického vyjednávání, do kterého zasáhlo i Peru. Výsledek byl však neúspěšný.⁹¹

⁹⁰ THE SUNDAY TIMES INSIGHT TEAM 1982, 157.

⁹¹ HRBEK 1999, 118–168.

Druhou fází plánu bylo vylodění britského námořnictva na Falklandských ostrovech, což bylo schváleno válečným kabinetem 19. května 1982. Pro vylodění si Britové vybrali oblast, ve které se nacházelo malé množství argentinských jednotek. K samotnému vylodění došlo 21. května 1982 v zátocě *San Carlos*. Na ostrovech se vylodilo 4000 britských vojáků. Při vylodění nenarazili britští vojáci na velký odpor, a proto rychle postupovali směrem do vnitrozemí. Argentinské vojsko totiž soustředilo své jednotky okolo hlavního města *Port Stanley*.⁹² Obavu argentinských vojsk z protiútoků demonstruje i fakt, že dlouho před doplutím britské flotily začali vojáci rozdávat obyvatelům ostrovů letáky s propagandou a popisem uniforem britských jednotek.⁹³

Na mezinárodní scéně probíhalo 26. května 1982 zasedání Rady bezpečnosti OSN, na kterém byla přijata rezoluce č. 505 [22], která pověřovala generálního tajemníka, aby usiloval o mírové řešení konfliktu a především dodržení rezoluce č. 502.⁹⁴

Dne 26. května 1982 se udála nejkrvavější bitva celého konfliktu. Bitva se odehrála u letiště *Goose Green*, které bylo velmi dobře bráněno argentinskými vojáky. Boje trvaly tři dny, a i když byl počet argentinských vojáků vyšší než britských, podařilo se Britům díky své brilantní taktice Argentinecům porazit. Nejtěžší boje probíhaly 28. května 1982 a zahynulo při nich 17 britských a 250 argentinských vojáků.⁹⁵

Při postupu do vnitrozemí se Britům podařilo 28. května 1982 obsadit osadu *Teal Inlet*. O pět dnů později dobyli vrchol *Mount Kent*, který se nachází pouhých 20 km od hlavního města. Jakmile byla dobytá všechna přístupová místa v okolí hlavního města, mohla začít samotná bitva o *Stanley*. První boje o *Stanley* začaly 11. června 1982 na *Mount Longdon*, *Mount Harriet* a na *Two Sisters*, následujícího dne byly všechny tři vrcholy dobyty.⁹⁶ Další dobývání probíhalo z moře, odkud Britové bombardovali *Stanley*. Při tomto bombardování zahynuli tři obyvatelé Falklandských ostrovů. Jediným argentinským úspěchem při Britském dobývání *Stanley* bylo zasažení torpédoorbce *Glamorgan*, na kterém zahynulo 13 námořníků. Ve večerních hodinách 13. června 1982 začal boj o *Mount William*, *Wireless Ridge* a *Tumbledown*. Britové dobyli tyto pozice velmi rychle, avšak Argentinci se ještě pokusili o protiútok na *Wireless Ridge*. Ten dopadl neúspěšně.

⁹² Operace speciálních sil - Válka o Falklandy [dokument]. 2002.

⁹³ BISHOP, WITHEROW 1982, 107.

⁹⁴ [http://www.un.org/en/ga/search/view_doc.asp?symbol=S/RES/505\(1982\)](http://www.un.org/en/ga/search/view_doc.asp?symbol=S/RES/505(1982)), vyhledáno dne 7. 5. 2015.

⁹⁵ Operace speciálních sil – Válka o Falklandy [dokument]. 2002.

⁹⁶ THATCHEROVÁ 1996, 166.

Argentinské jednotky se začaly rychle rozpadat, vojáci ve velkém počtu opouštěli své pozice. Britům v cestě do *Stanley* už nestálo nic. Argentinský generál a guvernér Falklandských ostrovů Mario Menéndez informoval o situaci na ostrovech velitele vojenské junty Leopolda Galtieriho. Galtieri chtěl v boji pokračovat – Menéndez ale další boj razantně odmítl. Nechtěl proměnit *Stanley* v hromadu sutin. Do večerních hodin 14. června 1982 probíhaly na straně Argentiny jednání, nakonec se však rozhodla se všemi svými jednotkami vzdát. Kapitulace byla podepsána mezi 21:15 a 21:30 místního času argentinským generálem Menéndezem a britským generálem Moorem bez přítomnosti médií.

Tentýž večer Margaret Thatcherová oznámila v Dolní sněmovně vítězství a dle hlášení, které obdržela, vlály nad *Port Stanley* bílé vlajky. Poslanci, obyvatelé Spojeného království a také obyvatelé Falklandských ostrovů slavili vítězství a návrat ostrovů pod britskou správu.⁹⁷

3.3 Poválečný vývoj

Válka o Falklandy trvala přibližně měsíc a půl, ačkoliv je otázkou, zda lze tento konflikt nazývat válkou, protože válečný stav nebyl během konfliktu ani jednou z účastněných stran oficiálně vyhlášen.⁹⁸ Boje v jižním Atlantiku si vyžádaly 908 lidských životů, z toho 650 argentinských, 255 britských vojáků a 3 civilní oběti.⁹⁹ Během konfliktu bylo raněno 777 britských a 1105 argentinských vojáků. V britském zajetí se ocitlo zhruba 11 000 vojáků, což způsobovalo značné problémy vzhledem k docházejícím zásobám potravin a vody na ostrovech. Znatelné ztráty utrpěla na obou stranách vojenská technika, zvláště lodě a letadla. Hodnota ztracených lodí a letadel se šplhala do výše stamilionů liber. Britské vítězství mělo značné důsledky nejen v Británii, ale také v Argentině.

3.4 Argentina

Argentinská porážka značně oslabilo pozice vojenské junty, což výrazně napomohlo k obnově demokratického systému v zemi. Argentinské vojsko bylo šokováno, s jakou

⁹⁷ THATCHEROVÁ 1996, 166.

⁹⁸ FAJMON 2010, 164.

⁹⁹ <http://www.bbc.com/news/world-latin-america-18425572>, vyhledáno den 8. 5. 2015.

rychlostí došlo k porážce. Rychlá porážka předznamenala rychlý konec iniciátora konfliktu Leopolda Galtieriho a totalitního režimu v zemi. Argentinskí obyvatelé si záhy uvědomili, že nacionalistické cítění, které v nich bylo vyvoláno, mělo zakrýt situaci, ve které se země nacházela. Leopold Galieri byl smeten z argentinské politické scény a v jeho funkci ho nahradil generál Reynaldo Bignone. Bignone se stal čtvrtou hlavou státu, která se za poslední rok a půl vystřídala v čele země. Představitelé vojenské vlády země se opodstatněně báli pomsty během tzv. špinavé války, kterou v zemi vedli. Zahynuly během ní tisíce lidí a mnozí byli nevinní. Leopold Galtieri byl obviněn z porušování lidských práv, tohoto obvinění byl však nakonec zbaven. Odsouzen byl nakonec za svou roli ve Falklandské válce v roce 1986, ale o tři roky později dostal prezidentskou milost. Po osmi letech vlády vojenské junty se konaly v říjnu 1983 první demokratické volby. Tyto volby vyhrála Radikální strana, v jejímž čele stál Raúl Alfonsín, který následně usedl do prezidentského křesla. Radikálové získali 51,82 % volebních hlasů. Na základě Alfonsínovy iniciativy byla v prosinci 1983 založena Národní komise vyšetřující případy zmizelých osob (*Comisión Nacional sobre Desaparición de Personas, CONADEP*). Během několika měsíců bylo shromážděno tisíce výpovědí a svědectví o hrůzostrašných praktikách junty. V září roku 1984 vydala komise zprávu, která nesla název *Nunca Más* (Nikdy více). Dle zprávy bylo v zemi založeno 300 koncentračních táborů, dále v ní byly zaznamenány důkazy o zločinech proti lidskosti (celkem 1300). Celkový počet zmizelých osob byl 4000. Tato zpráva vyvolala v zemi vlnu protestů. Procesy s předními veliteli junty začaly v dubnu 1985 a skončily o osm měsíců později.

I když v tomto konfliktu zvítězilo Spojené království, Argentinci se svého nároku na ostrovy odmítají vzdát.

3.5 Velká Británie a Falklandské ostrovy

Oznámení vítězství ve Falklandské válce vyvolalo v Británii obrovské nadšení. Jásající obyvatelé radostně vítali v britských přístavech námořníky, kteří se vraceli z jižního Atlantiku. Do dubna 1982 však málokterý Brit věděl, kde se toto souostroví nachází. To se ale díky válce změnilo. Ačkoliv se Británie na počátku roku 1982 potýkala s řadou problémů a popularita Margaret Thatcherové upadala, po vítězství se vše rázem změnilo. Vítězství vyvolalo v obyvatelích vlnu hrdosti a Margaret Thatcherová se ze dne na den stala nejpopulárnějším obyvatelem Británie. Na mezinárodní scéně a především

na půdě OSN si Margaret vybuďovala významný vliv a uznání. Spojené království bylo nyní vnímáno jako země, která se nebojí zasáhnout, pokud se jedná o národní zájem. Přestože Británie válku vyhrála, utrpěla státní pokladna výrazné ztráty. Na počátku devadesátých let se náklady vyšplhaly přes tři miliardy liber.¹⁰⁰

Vítězství ve válce mělo také silný dopad na obyvatele Falklandských ostrovů, u kterých vzrostlo už tak vysoké proti argentinské cítění a touha po větší integraci s Velkou Británií. I když byla před válkou na britské straně snaha vyjednávat s Argentinci o osudu ostrovů a jejich možném připojení k Argentině, válka toto jednání zlomila. V reakci na Falklandskou válku vzala Británie veškerou odpověďnost za obyvatele ostrovů na sebe. V roce 1983 bylo obyvatelům Falkland uděleno plné britské občanství. Udělení britského občanství se vztahovalo na veškeré obyvatelstvo ostrovů, včetně obyvatel Jižní Georgie a Jižních Sandwichových ostrovů.

Tento akt dal najevo změnu britského vnímání falklandských obyvatel. Tímto aktem Britové demonstrovali, že ostrovy jsou čistě v jejich integraci a spor o vlastnictví považují za vyřešený. Před vstoupením zákona o britském občanství z roku 1981 v platnost (zákon nabyl platnosti v roce 1983) mohli být obyvatelé Falkland pouze klasickými britskými občany, tj. museli mít přímý příbuzenský vztah k občanu Spojeného království. Tento zákon rozdělil britské občanství do více typů a vytvořil institut britského zámořského teritoriálního občanství, který se vztahoval právě na obyvatele Falkland. To v praxi znamenalo, že osoba žijící na území Falklandských ostrovů více než 5 let, či její potomci získali tento nový typ občanství a stali se tak plnohodnotnými občany Spojeného království.¹⁰¹ V roce 1985 byla přijata první falklandská ústava, vyhlášená Jejím Veličenstvem. Přijetím této ústavy se Falklandy staly demokratickým územím spadajícím pod Spojené království. V řádných volbách je volen guvernér, kterého jmenuje Její Veličenstvo a vládne v jejím zastoupení. Dále vzniká tzv. legislativní rada (legislativní rada má 10 členů), která se skládá z osmi volených zástupců, šéfa exekutivy a ministra financí, kteří jsou jmenováni ex-offo. Jejich úkolem je připravovat zákony „vedoucí k míru a prosperitě“, které schvaluje guvernér. Z této rady je pak vybrána tříčlenná

¹⁰⁰ http://www.rozhlas.cz/cro6/internet/_zprava/jak-falklandska-valka-udelala-z-margaret-thatcherovesvetovou-celebritu--1041094, vyhledáno dne 20. 5. 2015.

¹⁰¹ <http://www.legislation.gov.uk/ukpga/1981/61>, vyhledáno dne 20. 5. 2015.

exekutivní rada, jejímž úkolem je radit guvernérovi. Soudní moc vykonává Falklandský nejvyšší soud.¹⁰²

3.6 Poválečná usnesení OSN

I přes neúspěšnou invazi byli Argentinci přesvědčeni o legitimitě svého nároku na Falklandské ostrovy. Proto po ukončení války obnovili diplomatická jednání o vlastnictví ostrovů s OSN v podobě pokračujícího dialogu o nalezení konečného mírového řešení ve sporu o ostrovy. Britské vlastnictví ostrovů po ukončení konfliktu považovali Argentinci za ilegální. Proto od ukončení války do konce osmdesátých let 20. století vydalo Valné shromáždění OSN (na nátlak argentinské strany) několik rezolucí (např. Rezoluce 37/9, Rezoluce 38/12, Rezoluce 40/21), ve kterých opakovaně nabádala obě strany ke konečnému řešení. Texty rezolucí byly často identické a obměňovala se pouze slova jako „suverenita“ a „všechny aspekty budoucnosti ostrovů“. Ve Valném shromáždění byly ostatními státy vřeleji vnímány texty s méně agresivním podtextem, slovo „suverenita“ bylo v rámci dialogu vnímáno veskrze negativně. Velká Británie na tyto rezoluce nebrala žádný ohled, protože vítězstvím v konfliktu považovala otázku vlastnictví ostrovů za vyřešenou.¹⁰³

¹⁰² http://www.worldstatesmen.org/Falkland_order1985.pdf, vyhledáno dne 20. 5. 2015.

¹⁰³ <http://www.un.org/documents/ga/res/37/a37r009.htm>,

<http://www.un.org/documents/ga/res/38/a38r012.htm>,

<http://www.staff.city.ac.uk/p.willetts/SAC/UN/AR-40-21.PDF>, vyhledáno dne 20. 5. 2015.

4. Politická situace ve Spojeném království: duben 1982 – červen 1983

4.1 Vzestup volebních preferencí Margaret Thatcherové

První období vlády Margaret Thatcherové přineslo pokles volebních preferencí a rozkol uvnitř Konzervativní strany. Za tento stav mohla především nepopulární rozhodnutí (zvýšení nepřímých daní, státní intervence do ocelářského průmyslu, plán na zrušení hornických šachet a jiné) a snahy omezit Margaretin vliv ve vládě a uvnitř strany. Tento vývoj hrál ve prospěch opozice, která se stávala silnější.¹⁰⁴

V dubnu 1982 byly britské politické strany srovnávány v průzkumu veřejného mínění agenturou MORI. Tři největší britské strany byly ve voličských preferencích srovnány těsně za sebou, konzervativci drželi první pozici s 35 %. V těsném závěsu skončila Aliance s 33 % a třetí byli labouristé s 30 %. Spokojenost s vládou v dubnu 1982 vyjádřilo 34 % respondentů, naopak 58 % respondentů bylo s vládou nespokojeno. Čtyři měsíce před válkou byla Margaret Thatcherová ve veřejném průzkumu označena jako nejméně populární britský předseda vlády za celou historii tohoto průzkumu. S invazí na Falklandských ostrovech pomalu začala Margaretina popularita stoupat. V otázce agentury MORI zda by měla Margaret odstoupit se své pozice ministerské předsedkyně se 14. dubna 1982 vyjádřilo 62 % občanů proti odstoupení a 34 % občanů pro. Ve dnech 23. – 24. dubna 1982 proběhlo další kolo dotazování a proti odstoupení předsedkyně bylo 67 % občanů a 27 % pro odstoupení. Nárůst kladných procentuálních výsledků Margaret Thatcherové může souviset s aktuální situací ve válce. S prací Margaret Thatcherové bylo 14. dubna 1982 spokojeno 40 % respondentů naopak 54 % vyjádřilo nespokojenost. V tyto dny dopluly lodě britské námořní flotily k Jižním Sandwichovým ostrovům a zahájily dobývání ostrovů zpět.¹⁰⁵

Vyrovnaný výsledek obdrželi v dotazování téže agentury dne 14. dubna 1982 v otázce, zda by měli rezignovat ze svých pozic ministr zahraničí lord Carrington [23] (48 % občanů pro, 45 % občanů proti) a ministr obrany John Nott [24] (43 % občanů pro, 44 % občanů proti). Ministr zahraničí lord Carrington na svou pozici rezignoval již 6. dubna kvůli vypjaté situaci v Dolní sněmovně. Důvodem dusivé atmosféry ve vládě byl názor poslanců. Ti se domnívali, že se Britové nechali argentinskou invazí překvapit.

¹⁰⁴ FAJMON 2010, 152–161.

¹⁰⁵ <https://www.ipsos-mori.com/researchpublications/researcharchive/poll.aspx?oItemId=49>, vyhledáno dne 1. 6. 2015

John Nott, který zastával funkci ministra obrany, chtěl na svou funkci rezignovat také. Nakonec však tak na popud Margaret Thatcherové neučinil. Ta ho přesvědčila, aby ve své funkci nadále vytrval.¹⁰⁶

Se způsobem vedení země vládou bylo 14. dubna 1982 spokojeno 34 % obyvatel a naopak 58 % obyvatel vyjádřilo nespokojenost. Veřejné mínění v Británii považovalo situaci na Falklandách za velmi důležitou, na úkor nezaměstnanosti a inflace, které se dostaly do pozadí.¹⁰⁷

Tabulka č. 9

Otázka: Která strana by vyhrála všeobecné volby, kdyby byly zítra?

* dotazování starší 18 let

1982	Konzervativci	Labouristé	Aliance
	%	%	%
duben	35	30	33

Zdroj: <https://www.ipsos-mori.com/researchpublications/researcharchive/poll.aspx?oItemId=49>

Tabulka č. 10

Otázka: Jste spokojený nebo nespokojený s vládou v naší zemi?

* dotazování starší 18 let

1982	14. dubna
	%
Spokojen	34
Nespokojen	58
Nevím	8

Zdroj: <https://www.ipsos-mori.com/researchpublications/researcharchive/poll.aspx?oItemId=49>

¹⁰⁶ FAJMON 2010, 163.

¹⁰⁷ <https://www.ipsos-mori.com/researchpublications/researcharchive/poll.aspx?oItemId=49>, vyhledáno dne 1. 6. 2015.

Tabulka č. 11

Otázka: Měla by Margaret Thatcherová odstoupit z křesla předsedy vlády?

* dotazovaní starší 18 let

1982	14. dubna	3.-5. května
	%	%
Ano	34	27
Ne	62	67
Nevím	4	6

Zdroj: <https://www.ipsos-mori.com/researchpublications/researcharchive/poll.aspx?oItemId=49>

Tabulka č. 12

Otázka: Jste spokojeni nebo nespokojeni s prací Margaret Thatcherové?

* dotazovaní starší 18 let

1982	14. dubna
	%
Spokojen	40
Nespokojen	54
Nevím	6

Zdroj: <https://www.ipsos-mori.com/researchpublications/researcharchive/poll.aspx?oItemId=49>

Tabulka č. 13

Otázka: Měl by ministr zahraničí lord Carrington a ministr obrany John Nott rezignovat na své pozice?

* dotazovaní starší 18 let

lord Carrington	14. dubna 1982
	%
Ano	48
Ne	45
Nevím	7

John Nott	14. dubna 1982
	%
Ano	43
Ne	44
Nevím	13

Zdroj: <https://www.ipsos-mori.com/researchpublications/researcharchive/poll.aspx?oItemId=49>

4.2 Průzkum veřejného mínění – vnímání Falklandské války očima

britské veřejnosti

Počet občanů, kteří viděli situaci na ostrovech v jižním Atlantiku jako nejdůležitější téma, kterému musela tehdejší Británie čelit, se téměř zdvojnásobil. 14. dubna 1982 si 71 % dotazovaných myslelo, že by Británie měla přerušit diplomatické vztahy s Argentinou. Ve veřejných průzkumech projeví britští obyvatelé velké nacionální cítění a patriotismus a silné proti argentinské tendence. Například 82 % dotazovaných Britů bylo pro zmrazení argentinských prostředků v britských bankách. Dále s vysláním královských námořních jednotek do jižního Atlantiku souhlasilo v průběhu konfliktu 83–85 % obyvatel a 80 % vyslovilo souhlas se založením námořní blokády. Nicméně Britové neprojevovali ani extrémní agresi, což se projevilo v dotazování při otázce, zda by měli být argentinskí obyvatelé žijící na britském území uvězněni: 62 % bylo proti. Otázka použití jaderného arzenálu proti Argentině byla zcela rezolutně zamítnuta 93 % a 73 % nechtělo invazi Britů na argentinskou pevninu. Na druhou stranu neváhali projevit dostatečnou razanci. V průběhu boje, tj. od 14. dubna do 26. května 1982 stoupl souhlas s potápěním argentinských lodí ve falklandských vodách z 52 % na 79 %. Tento vývoj je zajímavý v porovnání s kontroverzí a vlnou nevole, kterou vyvolalo potopení argentinského křižníku *Belgrano* 2. května 1982. Britské námořnictvo si však díky této akci vymezilo výsadní postavení. Na počátku osmdesátých let vyšlo rozhodnutí o redukování britské námořní flotily, nebyla totiž považována za důležitou. Vojenský konflikt na Falklandách tento plán změnil. Redukce britského námořnictva proto byly značně zmenšeny. O dva dny později tj. 4 května 1982 byl zasažen britský torpédoborec *HMS Sheffield* při argentinské odvetě. Tuto akci nepřežilo dvacet britských námořníků. Celková ztráta při těchto námořních střetech byla 343 lidských životů, tyto střety znatelně ovlivnily veřejné mínění a projeví se poklesem popularity vlády. Tento úpadek byl však dočasný, v dalších průzkumech veřejného mínění můžeme zaznamenat vzestup oblíbenosti vlády, který je znatelně spojen s úspěšnou vojenskou kampaní britských vojáků v jižním Atlantiku.

Většinový názor na osud Falkland po válce byl ovšem nejednotný, pouze necelá polovina souhlasila s převzetím administrativy na ostrovech spojenými národy.¹⁰⁸

¹⁰⁸ <https://www.ipsos-mori.com/researchpublications/researcharchive/poll.aspx?oItemId=49>, vyhledáno dne 1. 6. 2015.

Tabulka č. 14

Otázka: Měla by Velká Británie přerušit diplomatické vztahy s Argentinou?

* dotazovaní starší 18 let

1982	14. dubna
	%
Ano	71
Ne	22
Nevím	7

Zdroj: <https://www.ipsos-mori.com/researchpublications/researcharchive/poll.aspx?oItemId=49>

Tabulka č. 15

Otázka: Jaký je největší problém dnešní Británie?

* dotazovaní starší 18 let

1982	14. dubna	3.-5. května
	%	%
Situace na Falklandech	39	61
Nezaměstnanost	39	25
Ceny/Inflace	8	3

Zdroj: <https://www.ipsos-mori.com/researchpublications/researcharchive/poll.aspx?oItemId=49>

Tabulka č. 16

Otázka: Měla by Británie přerušit diplomatické vztahy s Argentinou?

* dotazovaní starší 18 let

1982	14. dubna
	%
Ano	82
Ne	11
Nevím	7

Zdroj: <https://www.ipsos-mori.com/researchpublications/researcharchive/poll.aspx?oItemId=49>

Tabulka č. 17

Otázka: Měla by Británie vyslat námořní ozbrojené síly na Falklandské ostrovy?

* dotazovaní starší 18 let

1982	14. dubna	20.-21.dubna	3.-5. května
	%	%	%
Ano	83	85	85
Ne	13	10	10
Nevím	3	5	5

Zdroj: <https://www.ipsos-mori.com/researchpublications/researcharchive/poll.aspx?oItemId=49>

Tabulka č. 18

Otázka: Měla by Británie založit blokádu 200 námořních mil kolem Falklandských ostrovů?

* dotazovaní starší 18 let

1982	14. dubna
	%
Ano	80
Ne	14
Nevím	6

Zdroj: <https://www.ipsos-mori.com/researchpublications/researcharchive/poll.aspx?oItemId=49>

Tabulka č. 19

Otázka: Měla by Británie proti Argentině použít jaderný arsenál?

* dotazovaní starší 18 let

1982	14. dubna
	%
Ano	5
Ne	93
Nevím	2

Zdroj: <https://www.ipsos-mori.com/researchpublications/researcharchive/poll.aspx?oItemId=49>

Tabulka č. 20

Otázka: Měla by Británie potápnout argentinské lodi ve Falklandských vodách?

* dotazovaní starší 18 let

1982	14. dubna	20.-21. dubna	23.-24. dubna	25.-26. května
	%	%	%	%
Ano	52	55	58	79
Ne	39	35	35	18
Nevím	9	11	6	3

Zdroj: <https://www.ipsos-mori.com/researchpublications/researcharchive/poll.aspx?oItemId=49>

Tabulka č. 21

Otázka: Měla by Británie vyslat invazi na Argentinskou pevninu?

* dotazovaní starší 18 let

1982	14. dubna
	%
Ano	21
Ne	73
Nevím	6

Zdroj: <https://www.ipsos-mori.com/researchpublications/researcharchive/poll.aspx?oItemId=49>

Tabulka č. 22

Otázka: Měla by Británie dovolit OSN převzít administrativní kontrolu nad Falklandskými ostrovy?

* dotazovaní starší 18 let

1982	14. dubna	20.-21. dubna	23.-24. dubna	3.-5. května
	%	%	%	%
Ano	45	42	40	49
Ne	42	46	50	41
Nevím	13	12	10	10

Zdroj: <https://www.ipsos-mori.com/researchpublications/researcharchive/poll.aspx?oItemId=49>

4.3 Vítězství toryů ve volbách – hlavní faktor vítězství – výhra ve Falklandské válce

Rok 1982 přinesl změnu, britská politika byla silně ovlivněna několika faktory. Jedním z nich bylo vítězství ve Falklandské válce, kdy se Margaret stala ze dne na den nejpopulárnější osobou ve Spojeném království. Dalším faktorem bylo značné oživení ekonomiky a příznivější rozpočet pro rok 1982. Snížení státního povinného pojištění pro rok 1982, bylo významným krokem pro podporu podnikatelů. Díky těmto opatřením začal ekonomický růst: zvýšení prodeje automobilů, bytové výstavby nebo průmyslové výroby. Došlo k výraznému snížení inflace, která klesla z 18 % na 4 %. Tento pokles byl nejvyšší za posledních 13 let (což byl jeden z předvolebních cílů). Finanční situace Británie byla stabilizována, státní půjčky a peněžní oběh se dostaly pod kontrolu. Britské zahraniční dluhy klesly na polovinu. V roce 1982 se konaly dvě velké stávky železničářů a zdravotníků, zdravotnická stávka trvala sedm měsíců. V prosinci 1982 vstoupil v platnost zákon o zaměstnanosti, který redukoval imunitu odborářů. Tato odborářská imunita byla v podstatě neomezená: pokud by došlo ke stávce, nebo jiné neplánované akci, nemohly být odbory žalovány o náhradu způsobené škody.¹⁰⁹

Popularita konzervativců začala stoupat vzhůru, což se projevilo na oblibě Aliance, která začala rychle klesat. Na konci roku 1981 dosahovala oblíbenost Margaret Thatcherové 25 % a v dubnu 1982 stoupla o 35 %. Popularita Margaret se do červnových voleb v roce 1983 pohybovala okolo 50%. Političtí komentátoři s oblibou označovali příčinu vzestupu popularity konzervativců jako tzv. „falklandský faktor“. *„V politické historii Margaret Thatcherové válka hrála roli bezpodmínečného triumfu. Protože skončila velkým vítězstvím osm tisíc mil od domova, její pozice se stala neotřesitelnou jak ve straně, tak také v zemi. Garantovala jí to, co předtím neměla zaručené: druhé období v úřadu.“*¹¹⁰

Margaret si byla svého vítězství a vzestupu preferencí vědoma, a proto se rozhodla vypsát všeobecné parlamentní volby na 9. června 1983. Tyto volby byly vypsány rok před skončením mandátu Margaret Thatcherové v roli předsedkyně britské vlády. Její volební preference a vítězství značně podporovaly výzkumy veřejného mínění.

¹⁰⁹ THATCHEROVÁ 1996, 186–196.

¹¹⁰ BUTLER, KAVANAGH 1980, 152.

Dle mého názoru měl „falklandský faktor“ [25] jistý vliv na druhé vítězství Margaret Thatcherové v čele konzervativců ve všeobecných parlamentních volbách. Nicméně výsledky veřejných průzkumů a další indikátorů mne utvrdily v názoru, že tento vliv byl pouze marginálního charakteru a Margaret se o své znovuzvolení zasloužila především změnami vedoucími k růstu prosperity v zemi. „Falklandský faktor“ komentovali také profesori z Essexské univerzity, a to pánové David Sanders, Hugh Ward, David Marsh a Tony Fletcher. Ti v článku „*Government Popularity and the Falklands war: A Reassessment*“ vyjádřili víru v nemalý efekt faktoru. Naproti tomu trojice autorů Harold Clarke, William Michshler a Paul Whiteley je proti a ve své publikaci „*Recapturing the Falklands: Models of conservative popularity*“ tento názor potlačují a zastávají stejně jako já stanovisko, že způsob vlády konzervativců spíše přesvědčil voliče k jejich znovuzvolení, než „falklandský faktor“. Vítězství ve Falklandské válce vyvolalo v Británii vlnu nacionalistického citění a patriotismu, což samozřejmě zvedlo Margaretinu popularitu. V jednom z průzkumů veřejného mínění se ukázalo, že 48 % obyvatel názor na Margaretino vládnutí průběh konfliktu nezměnil. Na druhou stranu rok 1982 byl pro „Železnou Lady“ příznivý v mnoha směrech. Vyhlášení voleb sice mohlo být bráno jako populistická akce samotné Margaret, která chtěla své oblíbenosti využít ve prospěch znovuzvolení do křesla předsedy britské vlády. Popularita Margaret Thatcherové však v čele konzervativců v období Falklandské války stoupala strmě vzhůru. Na počátku dubna v otázce „jakou stranu byste volili, kdyby byly volby zítra“ odpovědělo 33 % respondentů konzervativce, na konci června 1982 by konzervativce volilo o 18 % voličů více. Důležitou roli ve znovuzvolení Margaret hrály ekonomické indikátory v období leden 1982 – červen 1983, na který byly vyhlášeny všeobecné parlamentní volby. Za pozitivní faktor, který měl vliv na vítězství, považují snížení inflace, která v inkriminovaném období klesla o 4 %. Za celé první vládní období se podařilo vládě Margaret Thatcherové snížit inflaci o úctyhodných 14 %. To v praxi znamenalo, že za zboží v hodnotě 100 liber v roce 1981 by Britové bez intervence zaplatili v roce 1983 liber 118. Díky intervencím se tuto hodnotu podařilo srazit na 104 liber (jako zajímavost doplňme, že „zdravá míra inflace“ je podle současných špičkových ekonomů 2 % ročně). Další z důležitých faktorů, který dokáže ovlivnit voliče, je schopnost snížit nezaměstnanost. Ta v prvním období vlády stoupla z 5 % na 10 %, především díky snahám snížit inflaci. Před červnovými volbami dosahovala míra nezaměstnanosti 11 %. Při volebních průzkumech vkládali respondenti větší důvěru v labouristy a jejich volební program, zaměřený na toto téma. Dva měsíce před volbami došlo k nejmarkantnějšímu

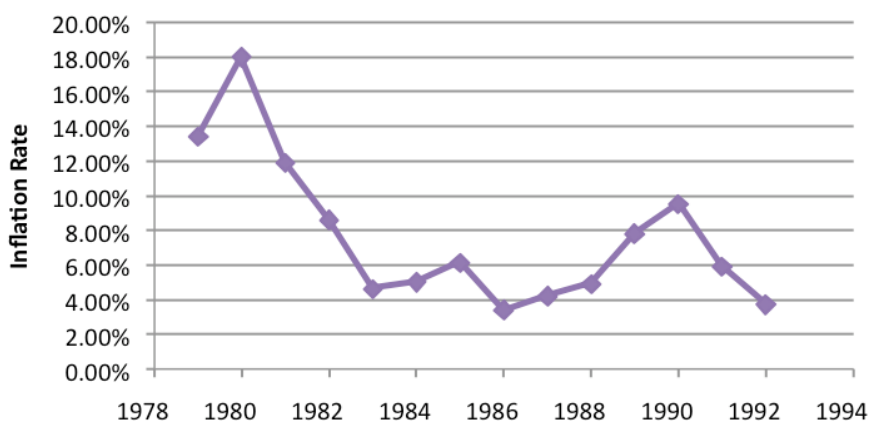
rozdílu v důvěře ve snížení nezaměstnanosti mezi labouristy a konzervativci, kdy labouristům věřilo o 20 % více britské veřejnosti. Avšak jen 36 % dotázaných věřilo, že labouristi jsou schopní s vysokou nezaměstnaností něco udělat.

Třetí stranou, která měla silný potenciál pro získání velkého počtu voličů, byla Aliance, vzniklá sloučením liberálů a SDP. Ta však vedla nedostatečnou a značně podfinancovanou kampaň, která nedokázala oslovit dostatečný počet voličů.

S ohledem na tyto skutečnosti není překvapením, že červnové volby v roce 1983 opět vyhráli konzervativci. I když konzervativci získali menší počet hlasů (o 685 607 hlasů méně) než ve všeobecných parlamentních volbách v roce 1979, získali větší počet mandátů (získali o 58 více křesel). Margaret Thatcherová tímto vítězstvím zahájila druhé období v křesle v ministerského předsedy Spojeného království.¹¹¹

Graf č. 1

Inflace ve Velké Británii od roku 1979 do roku 1992

Zdroj: <http://econ.economicshelp.org/2007/03/uk-economy-under-mrs-thatcher-1979-1984.html>

¹¹¹ <https://www.ipsos-mori.com/researchpublications>, vyhledáno dne 1. 6. 2015

Graf č. 2

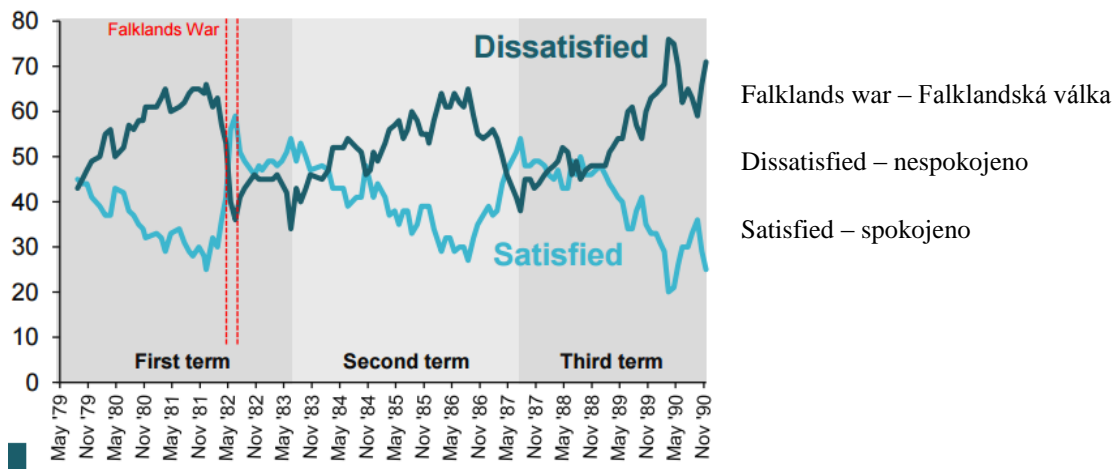
Míra nezaměstnanosti ve Velké Británii 1971 – 2006

Zdroj: <http://bilbo.economicoutlook.net/blog/?p=3483>

Graf č. 3

Spokojenost s vládou Margaret Thatcherové

(Zdroj: <https://www.ipsos-mori.com/Assets/Docs/Polls/margaret-thatcher-poll-rating-trends.pdf>)

Tabulka č. 22

Otázka: Je Margaret Thatcherová schopný lídr?

* dotazování starší 18 let

1978-1983	schopný lídr
	%
září 1978	25
duben 1979	26
červen 1981	28
květen 1982	44
leden 1983	44
duben 1983	56
květen 1983	62

(Zdroj: <https://www.ipsos-mori.com/researchpublications/researcharchive/poll.aspx?oItemId=49>)

Tabulka č. 23

Otázka: Kdo by vyhrál všeobecné parlamentní volby, kdyby byly zítra?

* dotazovaní starší 18 let

1982-1983	14. dubna	20.-21. dubna	23.-24. dubna	3.-5. května	25.-26. května	21.-23. června
	%	%	%	%	%	%
Konzervativní strana	33	36	39	38	51	51
Labouristická strana	34	30	32	32	25	24
Aliance	30	31	27	28	23	23
Ostatní	3	3	2	2	2	1

(Zdroj: <https://www.ipsos-mori.com/researchpublications/researcharchive/poll.aspx?oItemId=49>)

Tabulka č. 24

Otázka: Kdo by vyhrál všeobecné parlamentní volby, kdyby byly zítra?

* dotazovaní starší 18 let

1982-1983	Konzervativci	Laubouristé
	%	%
srpen	22	32
listopad	21	20
duben	20	40
květen	29	37
1.-3.června	27	31

(Zdroj: <https://www.ipsos-mori.com/researchpublications/researcharchive/poll.aspx?oItemId=49>)

Tabulka č. 25

Výsledky všeobecných parlamentních voleb 9. června 1983.

Strana	Počet křesel	Počet hlasů	%
Konzervativní strana	397	13 012 316	42,4
Labouristická strana	209	8 456 934	27,6
Aliance	23	7 780 949	25,4
Plaid Cymru	2	125 309	0,4
Skotská národní strana	2	331 975	1,1

(Zdroj: <https://www.ipsos-mori.com/researchpublications/researcharchive/poll.aspx?oItemId=49>)

Závěr

Ačkoliv se může zdát, že souostroví Falklandy má zanedbatelnou velikost a počet obyvatel, dokáže spor o jeho vlastnictví vzbudit velké vášně na mezinárodní scéně. I když tuto válku vyhrála Velká Británie téměř před třiceti lety, Argentinci své právo na jejich vlastnictví stále nevzdávají. Dále se tato válka (i když nikdy nevyhlášená) dá považovat za poslední koloniální válku v novodobé historii. Ačkoliv se OSN a Spojené státy snažily najít mírové řešení tohoto konfliktu, neobešel se bez obětí na životech. Dle mého názoru přinesla tato válka minimálně jedno pozitivum. To, že Argentina přestala být pod nadvládou vojenské junty. Velká Británie v čele s Margaret Thatcherovou ukázala, že svoje území je schopná a ochotná bránit za jakoukoliv cenu.

I když Margaret Thatcherová nastoupila do svého úřadu v nepříliš příznivé situaci, dokázala se s ní během svého prvního období obstojně vypořádat. Svým jednáním a suverénním přístupem k řešení situací si dokázala v období Studené války vydobýt místo mezi muži, pro které byla jako první žena ve funkci předsedkyně britské vlády nezvykem. Její přezdívka „Železná lady“ mluví za vše. I v dnešní době dokáže Margaret vyvolat vlnu diskuzí. Stalo se tomu tak i před dvěma lety při jejím nenadálém odchodu.

Ve své bakalářské práci jsem shrnula historický vývoj sporu o Falklandské ostrovy, který mezi sebou vedla Velká Británie a Argentina již od dob zámořských plaveb a objevování nových pevnin. Nastínila jsem význam ostrovů a jejich geografickou polohu. Vylíčila jsem důležité momenty v životě Margaret Thatcherové, v průběhu jejího vítězství ve volbách v roce 1979 a prvního volebního období. Zdokumentovala jsem politickou situaci jak v Argentině, tak ve Velké Británii a popsala události vedoucí k rozhodnutí argentinské junty k invazi na ostrovy. Zrekapitulovala jsem průběh války, včetně všech kontroverzních a neočekávaných rozhodnutí. S ohledem na výzkumy veřejného mínění jsem prodiskutovala otázku „falklandského faktoru“ a jeho vlivu na výsledky voleb, které „Železnou lady“ a její konzervativce dostaly do čela britské vlády na další období. Také jsem vzala v potaz ostatní faktory mající vliv na výsledky voleb (ekonomickou situaci, inflaci, nezaměstnanost) a porovnávala naděje a šance na znovuzvolení konzervativního kabinetu. Na závěr jsem na základě svého výzkumu vyslovila názor na úspěch konzervativců ve volbách a podložila své názory výsledky anket veřejného mínění a autorů žijících a komentujících události před, během a po Falklandském konfliktu.

V úvodu jsem si položila otázku „jak válka o Falklandy ovlivnila znovuzvolení Margaret Thatcherové do čela britské vlády“. Odpověď na ní jsem našla v literárních pramenech a průzkumech veřejného mínění a jsem toho názoru, že se o své znovuzvolení zasloužila především svými politickými a ekonomickými rozhodnutími. Z toho vychází můj závěr, že tolik diskutovaný „falklandský faktor“ neměl rozhodující vliv na vítězství konzervativců ve všeobecných parlamentních volbách a Margaretiným opětovným usednutím do premiérského křesla v roce 1983.

Osoba Margaret Thatcherové je fascinující, neopomenutelnou a neoddiskutovatelnou součástí nejen britských, ale i světových novodobých dějin. Bez jejích rázných a kontroverzních rozhodnutí by Británie nejen přišla o strategicky významné Falklandské ostrovy, ale nejspíše by ekonomická recese trvala o roky, možná desítky let déle a Velká Británie by dnes nebyla ve stavu, v jakém ji všichni známe a respektujeme.

Seznam pramenů a literatury

BISHOP, WITHEROW 1982 – Patrick BISHOP/John WITHEROW: The Winter War The Falklands. London 1982.

BOYCE 2005 – D. George BOYCE: The Falklands War. Hampshire 2005.

BUTLER/KAVANGH 1980 – David BUTLER/ Denis KAVANAGH: The British General Election of 1979. Macmillan 1980.

CLARKE/MISHLER/WHITELEY 1990 – Harold D. CLARKE/ William MISHLER/ Paul WHITELEY : Recapturing the Falklands: Models of Conservative Popularity, 1979 - 1983. Cambridge University Press 1990.

DODDS 2002 – Klaus DOODS: Pink Ice: Britain and the South Atlantic Empire. London 2002.

FAJMON 2010 – Hynek FAJMON: Margaret Thatcherová a její politika. Brno 2010.

FREEDMAN 2005 – Lawrence FREEDMAN: The Official History Of The Falklands Campaign. Volume I: The origins of the Falklands war. NY 2005.

FREEDMAN 2005 – Lawrence FREEDMAN: The Official History Of The Falklands Campaign. Volume II: War And Diplomacy. NY 2005.

HASTINGS/JENKINS 2010 – Max HASTINGS/ Simon JENKINS: The Battle for the Falklands. London 2010.

HRBEK 1999 – Jaroslav HRBEK: Válka o Falklandy 1982. Praha 1999.

CHALUPA 1999 – Jiří CHALUPA: Dějiny Argentiny, Uruguaye, Chile. Praha 1999.

JOHNSON 2012 – Paul JOHNSON: Dějiny anglického národa. Voznice 2012.

KAVANAGH 1990 – Dennis A. KAVANAGH : Thatcherism and British Politics: The End of Consensus?. Oxford 1990.

LAVER 2001 – Roberto C. LAVER: The Falklands/Malvinas Case: Breaking the Deadlock in the Anglo-Argentine Sovereignty Dispute. Netherlands 2001.

LINHART 2009 – Patrik LINHART: Vexilologický kabinet britského impéria. Europrinty 2009.

LORTON 1988 – Robert LORTON: Falklands War: Countdown & Conflict 1982. [online] 1988.

Reference Services, Central Office London: Britain and the Falklands crisis: a documentary record. London 1982.

SANDERS/WARD/MARSH/ FLETCHER 1987 – David SANDERS/ Hugh WARD/ David MARSH/ Tony FLETCHER: Government Popularity and the Falklands War: A Reassessment. British Journal of Political Science.

SELDON/COLLINGS 2013 – Anthony SELDON/ Daniel COLLINGS: Britain Under Thatcher. NY 2013

THATCHEROVÁ 1996 – Margaret THATCHEROVÁ: Roky na Downing Street. Praha 1996.

THE SUNDAY TIMES INSIGHT TEAM 1982 – THE SUNDAY TIMES INSIGHT TEAM: The Falklands War The Full Story. Glasgow 1982.

YOUNG 1989 – Hugo YOUNG: One of Us. Macmillan 1989.

Filmová dokumentární tvorba:

Operace speciálních sil. Válka o Falklandy. [dokument]. BBC 2002.

Internetové zdroje:

Part 1. FALKLAND ISLANDS. [2015-4-9].

<<http://www.naval-history.net/F11falklands.htm>>.

Válka o Falklandy: Měly být nasazeny jaderné zbraně?. [2015-4-9].

<<http://21století.cz/2010/05/20/valka-o-falklandy-mely-byt-nasazeny-jaderne-zbrane>>.

Our History. [2015-4-1].

<<http://www.falklands.gov.fk/our-people/our-history>>.

PŘÍRODNÍ PROSTŘEDÍ HISTORIE PANAMSKÉHO PRŮPLAVU "PANAMA CANAL".

[2015-4-9].

<<http://www.inuru.com/index.php/planeta/prirodni-prostredi/24-historie-prplavu-panama>>.

Otázka Malvinských ostrovů I. [2015-4-17].

<<http://www.eches.mrecic.gov.ar/cs/content/ot%C3%A1zkamalv%C3%ADnsk%C3%BDch-ostrov%C5%AF-i>>.

HISTORY OF THE FALKLAND ISLANDS. [2015-4-15].

<<http://www.historyworld.net/wrldhis/PlainTextHistories.asp?historyid=ac1>>.

Treaty of Tordesillas. [2015-4-14].

<<http://www.britannica.com/EBchecked/topic/599856/Treaty-of-Tordesillas>>.

About Us. [2015-4-17].

<<http://www.the-falkland-islands-co.com/node/222>>.

Organizační struktura. [2015-4-21].

<<http://www.osn.cz/systemosn/organizacnistruktura/?sub=181>>.

Fakta a čísla OSN. [2015-4-17].

<<http://www.osn.cz/publikace/fakta-a-cisla-osn/soubory/fakta-a-cisla-osn-kap-7.pdf>>.

V PRŮLIVU POD OHŇOVOU ZEMÍ. [2015-4-16].

<http://czech-press.cz/index.php?option=com_content&view=article&id=187:v-prlivu-pod-ohovou%20zemi-sp-85002581&catid=1642:2004-04&Itemid=148>.

Politics 97. [2015-5-20].

<<http://www.bbc.co.uk/news/special/politics97/background/pastelec/ge79.shtml>>.

Wet or dry, Lord Heseltine can't change the economic weather. [2015-5-20].

<<http://www.theguardian.com/business/2012/nov/04/heseltine-cannot-change-economic-weather>>.

'We could surrender - or stand and fight'. [2015-5-20].

<<http://www.theguardian.com/politics/2009/mar/07/arthur-scargill-miners-strike>>.

Social Democratic Party (SDP). [2015-5-20].

<<http://www.britannica.com/EBchecked/topic/551123/Social-Democratic-Party-SDP>>.

Voting Intention in Great Britain: 1976-present. [2015-5-20].

<<https://www.ipsosmori.com/researchpublications/researcharchive/poll.aspx?oItemId=103>>.

Charta organizace spojených národů. [2015-5-1].

<<http://www.osn.cz/dokumenty-osn/soubory/charta-organizace-spojenych-narodu-a-statutmezinarodniho-soudniho-dvora.pdf>>.

Question concerning the situation in the region of the Falkland islands (Isla Malvinas).

[2015-5-7].

<[http://www.un.org/en/ga/search/view_doc.asp?symbol=S/RES/505\(1982\)](http://www.un.org/en/ga/search/view_doc.asp?symbol=S/RES/505(1982))>.

Falkland Islands – Overview. [2015-5-8].

<<http://www.bbc.com/news/world-latin-america-18425572>>.

Jak Falklandská válka udělala z Margaret Thatcherové světovou celebritu. [2015-5-20].
<http://www.rozhlas.cz/cro6/internet/_zprava/jak-falklandska-valka-udelala-z-margaret-thatcherovesvetovou-celebritu--1041094>.

British Nationality Act 1981. [2015-5-20].
<<http://www.legislation.gov.uk/ukpga/1981/61>>.

STATUTORY INSTRUMENTS. [2015-5-20].
<http://www.worldstatesmen.org/Falkland_order1985.pdf >.

Question of the Falkland Islands (Malvinas). [2015-5-20].
<<http://www.un.org/documents/ga/res/37/a37r009.htm>>.

Question of the Falkland Islands (Malvinas). [2015-5-20].
<<http://www.un.org/documents/ga/res/38/a38r012.htm>>.

Question of the Falkland Islands (Malvinas). [2015-5-20].
<<http://www.staff.city.ac.uk/p.willetts/SAC/UN/AR-40-21.PDF>>.

The Falklands War - Panel Survey. [2015-6-1].
<<https://www.ipsosmori.com/researchpublications/researcharchive/poll.aspx?oItemId=49>>.

UK Economy under Mrs Thatcher 1979-1984. [2015-6-1].
<<http://econ.economicshelp.org/2007/03/uk-economy-under-mrs-thatcher-1979-1984.html>>.

Typists go home ... UK runs out of money!. [2015-6-1].
<<http://bilbo.economicoutlook.net/blog/?p=3483>>.

Margaret Thatcher – satisfaction ratings. [2015-6-1].
<<https://www.ipsos-mori.com/Assets/Docs/Polls/margaret-thatcher-poll-rating-trends.pdf>>.

Map of Falkland Islands. [2015-5-20].

<<http://www.lonelyplanet.com/maps/south-america/falkland-islands/>>.

Hiking in the Falkland Islands. [2015-5-20].

<<http://www.summitpost.org/hiking-in-the-falkland-islands/594745>>.

Canada's Forgotten Schooner, Part Two. [2015-5-20].

<<http://merchantships.tripod.com/cityofalberni2.html>>.

Treaty of Utrecht. [2015-5-20].

<http://ookaboo.com/o/pictures/picture/12244333/A_first_edition_of_the_Treaty_of_Utrecht>.

Treaty of Tordesillas. [2015-5-20].

<<http://www.unesco-ci.org/photos/showphoto.php/photo/4282/title/the-treaty-of-tordesillaspage-1-recto/cat/691>>.

RESOLUTIONS ADOPTED BY THE GENERAL ASSEMBLY DURING ITS TWENTIETH SESSION. [2015-5-20].

<<http://www.un.org/documents/ga/res/20/ares20.htm>>.

General Leopoldo Galtieri. [2015-5-20].

<<http://www.telegraph.co.uk/news/obituaries/1418678/General-Leopoldo-Galtieri.html>>.

Mersey politicians & campaigners react to news of Margaret Thatcher's death. [2015-5-20].

<<http://www.liverpoolecho.co.uk/news/liverpool-news/mersey-politicians--campaigners-react-3320093>>.

Labour launches attack on Tories over NHS waiting times. [2015-5-20].

<<http://www.independent.co.uk/life-style/health-and-families/health-news/number-of-gp-surgeries-across-england-open-in-evenings-and-weekends-falls-by-600-since-last-election-labour-claim-10158696.html>>.

Dr Darcy allows year 11 to once more live that dream and visit 10 Downing Street.

[2015-5-20].

<<https://www.makewav.es/story/281668/title/dr-darcy-allows-year-11-to-once-more-live-that-dream-and-visit-10-downing-street>>.

UK Election, 197. [2015-5-20].

<https://commons.wikimedia.org/wiki/File:UK_election,_1979.svg>.

Londýn - Buckinghamský palác (Londýn). [2015-5-20].

<<http://velka-britanie.tripzone.cz/londyn/fotogalerie/londyn-buckinghamsky-palac-352>>.

South-Georgia-and-the-South-Sandwich-Islands wiki, information, codes [2015-5-20].

<<http://mainfacts.com/world-countries-maps-atlas/GS-SGS-South-Georgia-and-the-South-Sandwich-Islands>>.

ANTARCTIC PATROL. [2015-5-20].

<<http://www.royalnavy.mod.uk/news-and-latest-activity/operations/south-atlantic/antarctic-patrol>>.

Vojna o Falklandy. [2015-5-20].

<<http://www.aib-levice.sk/phpBB3/viewtopic.php?p=722>>.

Revealed for the first time: How HMS Conqueror submarine which sank the Belgrano was sent on spy ship interception mission just weeks later. [2015-5-20].

<<http://www.dailymail.co.uk/news/article-2216681/Top-secret-details-submarine-sank-Belgrano-revealed-time.html>>.

Rezoluce 502. [2015-5-20].

<<http://daccess-dds-ny.un.org/doc/RESOLUTION/GEN/NR0/435/26/IMG/NR043526.pdf?OpenElement>>.

Seznam příloh

- Příloha č. 1: Geografická mapa: Falklandské ostrovy (mapa)
- Příloha č. 2: Nejvyšší hora Falklandských ostrovů – Mount Usborne (705 m. n. m.) (foto)
- Příloha č. 3: Geografická mapa: Hornův mys (mapa)
- Příloha č. 4: Utrechtská smlouva 1713 (foto)
- Příloha č. 5: Smlouva z Tordesillas 1494 (foto)
- Příloha č. 6: Časová osa historického vývoje na Falklandských ostrovech (časová osa)
- Příloha č. 7: Rezoluce OSN č. 2065 (text)
- Příloha č. 8: Leopold Galtieri (foto)
- Příloha č. 9: Margaret Thatcherová (foto)
- Příloha č. 10: Předvolební kampaň Konzervativní strany – volby 1979 (obrázek)
- Příloha č. 11: Downing Street 10 (foto)
- Příloha č. 12: Volební mapa parlamentních voleb 1979 (mapa)
- Příloha č. 13: Buckinghamský palác (foto)
- Příloha č. 14: Geografická mapa: Jižní Sandwichovy ostrovy a Jižní Georgie (mapa)
- Příloha č. 15: HMS Endurance (foto)
- Příloha č. 16: Rezoluce OSN č. 502 (text)
- Příloha č. 17: Britské plány invaze na Falklandy (mapa)
- Příloha č. 18: Geografická mapa: ostrov Ascensión (mapa)
- Příloha č. 19: Charta OSN, KAPITOLA VII – Článek 51 (text)
- Příloha č. 20: HMS Conqueror (foto)
- Příloha č. 21: Argentinský křižník General Belgrano (foto)
- Příloha č. 22: Rezoluce OSN č. 505 (text)
- Příloha č. 23: Lord Carrington (foto)
- Příloha č. 24: John Nott (foto)
- Příloha č. 25: Margaret Thatcherová při návštěvě Falklandských ostrovů (foto)

Přílohy:

Příloha č. 1

Geografická mapa: Falklandské ostrovy

(Zdroj: <http://www.lonelyplanet.com/maps/south-america/falkland-islands/>)

Příloha č. 2

Nejvyšší hora Falklandských ostrovů – Mount Osborne (705 m. n. m.)

(Zdroj: <http://www.summitpost.org/hiking-in-the-falkland-islands/594745>)

Příloha č. 3

Geografická mapa: Hornův mys

(Zdroj: <http://merchantships.tripod.com/cityofalberni2.html>)

Příloha č. 4

Utrechtská smlouva 1713

- vlevo první vydání ve španělštině roku 1713
- vpravo výtisk z roku 1714 v angličtině a latině

(Zdroj: http://ookaboo.com/o/pictures/picture/12244333/A_first_edition_of_the_Treaty_of_Utrecht)

Příloha č. 5

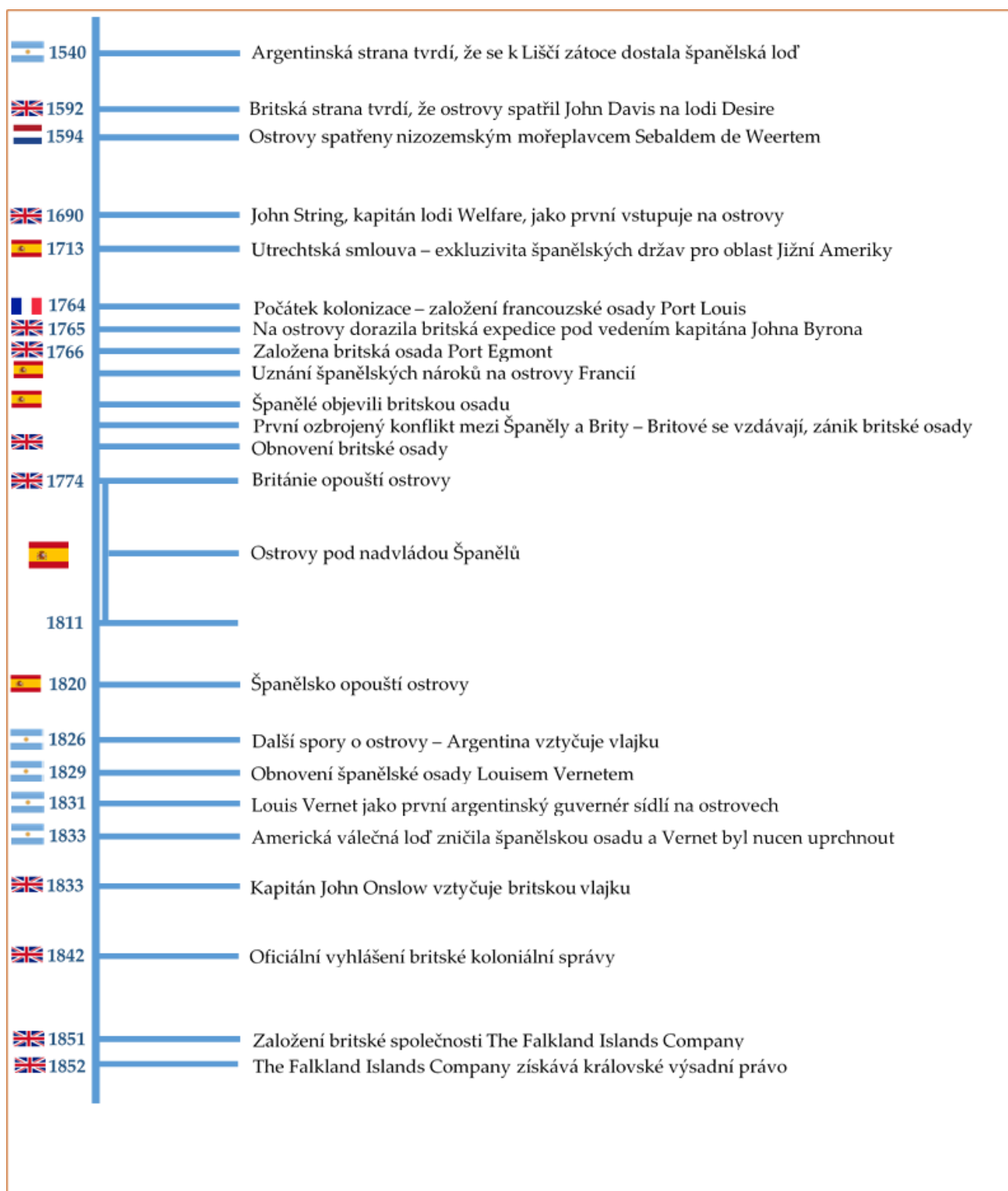
Smlouva z Tordesillas 1494

(Zdroj: <http://www.unesco-ci.org/photos/showphoto.php/photo/4282/title/the-treaty-of-tordesillaspage-1-recto/cat/691>)

Příloha č. 6

Časová osa historického vývoje na Falklandských ostrovech

Příloha č. 7

Rezoluce OSN č. 2065

UN Resolutions

Resolution 2065 (XX)

Question of the Falkland Islands (Malvinas)

16 December 1965

The General Assembly,

Having examined the question of the Falkland Islands (Malvinas),

Taking into account the chapters of the reports of the Special Committee on the Situation with regard to the Implementation of the Declaration on the Granting of Independence to Colonial Countries and Peoples relating to the Falkland Islands (Malvinas), and in particular the conclusions and recommendations adopted by the Committee with reference to that Territory,

Considering that its resolution 1514 (XV) of 14 December 1960 was prompted by the cherished aim of bringing to an end everywhere colonialism in all its forms, one of which covers the case of the Falkland Islands (Malvinas),

Noting the existence of a dispute between the Governments of Argentina and the United

Kingdom of Great Britain and Northern Ireland concerning sovereignty over the said Islands,

1. Invites the Governments of Argentina and the United Kingdom of Great Britain and

Northern Ireland to proceed without delay with the negotiations recommended by the Special Committee on the Situation with regard to the Implementation of the *Declaration* on the Granting of Independence to Colonial Countries and Peoples with a view to finding a peaceful solution to the problem, bearing in mind the provisions and objectives of the Charter of the United Nations and of General Assembly resolution 1514 (XV) and the interests of the population of the Falkland Islands (Malvinas);

2. Requests the two Governments to report to the Special Committee and to the General Assembly at its twenty-first session on the results of the negotiations.

Příloha č. 8

Leopold Galtieri

(Zdroj: <http://www.telegraph.co.uk/news/obituaries/1418678/General-Leopoldo-Galtieri.html>)

Příloha č. 9

Margaret Thatcherová

(Zdroj: <http://www.liverpoolecho.co.uk/news/liverpool-news/mersey-politicians--campaigners-react-3320093>)

Příloha č. 10

Předvolební kampaň Konzervativní strany – volby 1979

(Zdroj: <http://www.independent.co.uk/life-style/health-and-families/health-news/number-of-gp-surgeries-across-england-open-in-evenings-and-weekends-falls-by-600-since-last-election-labour-claim-10158696.html>)

Příloha č. 11

Downing Street 10

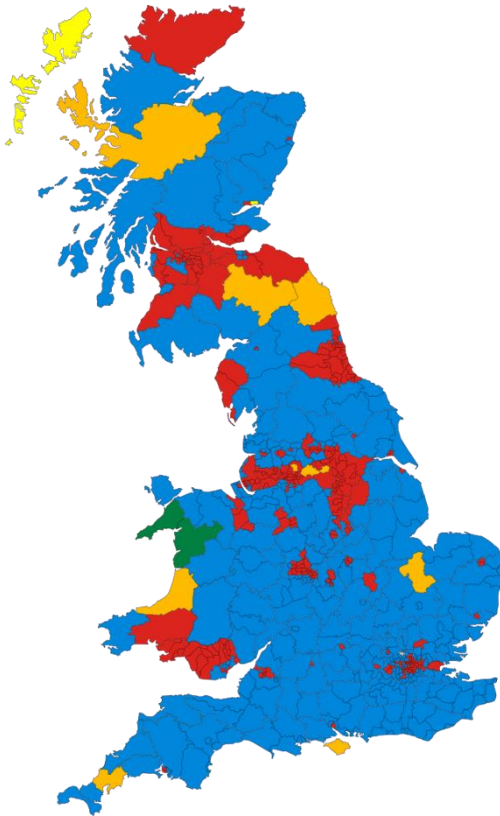

(Zdroj: <https://www.makewav.es/story/281668/title/dr-darcy-allows-year-11-to-see-more-of-the-dream-and-visit-10-downing-street>)

Příloha č. 12

Volební mapa parlamentních voleb 1979

Mapa vyjadřuje voličskou podporu: červená – labouristé, modrá – konzervativci, oranžová – liberálové, žlutá – Skotská národní strana, zelená – Velšská strana.

(Zdroj: http://commons.wikimedia.org/wiki/File:UK_election,_1979.svg)

Příloha č. 13

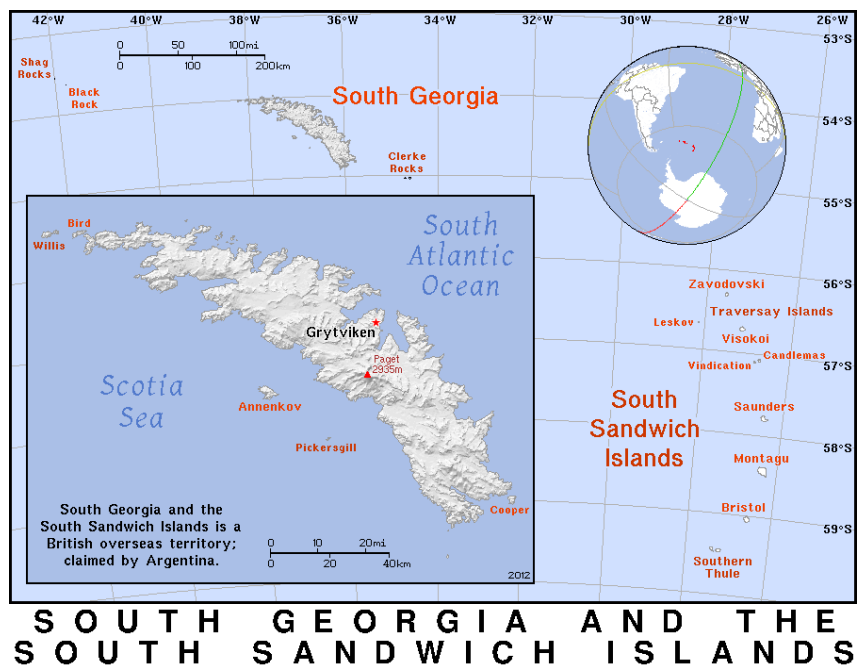
Buckinghamský palác

(Zdroj: <http://velka-britanie.tripzone.cz/londyn/fotogalerie/londyn-buckinghamsky-palac-352>)

Příloha č. 14

Geografická mapa: Jižní Sandwichovy ostrovy a Jižní Georgie

(Zdroj: <http://mainfacts.com/world-countries-maps-atlas/GS-SGS-South-Georgia-and-the-South-Sandwich-Islands>)

Příloha č. 15

HMS Endurance

(Zdroj: <http://www.royalnavy.mod.uk/news-and-latest-activity/operations/south-atlantic/antarctic-patrol>)

Příloha č. 16

Rezoluce OSN č. 502

UN Resolutions
Security Council Resolution 502

**Question concerning the situation in the region of the Falkland Islands
(Malvinas)**

3 April 1982

The Security Council,

Recalling the statement made by the President of the Security Council at the 2345th meeting of the Security Council on 1 April 1982 calling on the Governments of Argentina and the United Kingdom of Great Britain and Northern Ireland to refrain from the use or threat of force in the region of the Falkland Islands (Islas Malvinas),

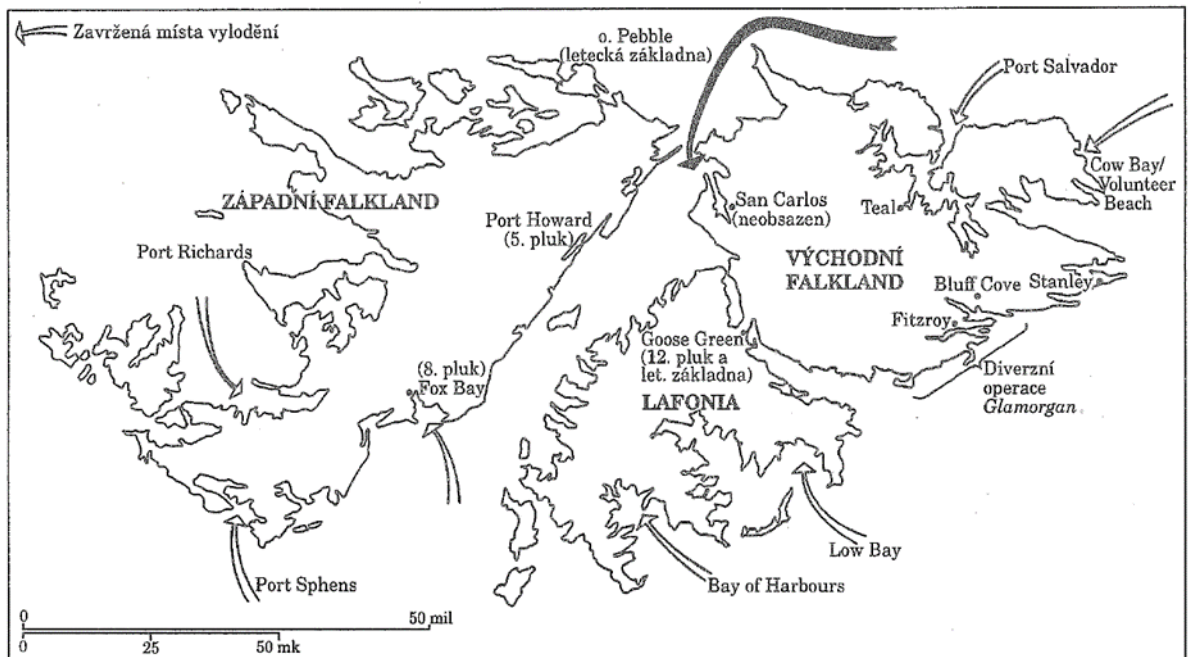
Deeply disturbed at reports of an invasion on 2 April 1982 by armed forces of Argentina, Determining that there exists a breach of the peace in the region of the Falkland Islands (Islas Malvinas),

1.
Demands an immediate cessation of hostilities;
2.
Demands an immediate withdrawal of all Argentine forces from the Falkland Islands (Islas Malvinas);
3.
Calls on the Governments of Argentina and the United Nations to seek a diplomatic solution to their differences and to respect fully the purposes and principles of the Charter of the United Nations.

(Zdroj: <http://www.un.org/docs/scres/try/scres82.htm>)

Příloha č. 17

Britské plány invaze na Falklandy

(Zdroj: HRBEK 1999, 132.)

Příloha č. 18

Geografická mapa: ostrov Ascension

(Zdroj: <http://www.aib-levice.sk/phpBB3/viewtopic.php?p=722>)

Příloha č. 19

Charta OSN, KAPITOLA VII – Článek 51

Článek 51

Žádné ustanovení této Charty neomezuje, v případě ozbrojeného útoku na některého člena Organizace spojených národů, přirozené právo na individuální nebo kolektivní sebeobranu, dokud Rada bezpečnosti neučiní opatření k udržení mezinárodního míru a bezpečnosti. Opatření učiněná členy při výkonu tohoto práva sebeobrany oznámí se ihned Radě bezpečnosti; nedotýkají se nikterak pravomoci a odpovědnosti Rady bezpečnosti, pokud jde o to, aby kdykoli podle této Charty podnikla takovou akci, jakou považuje za nutnou k udržení nebo obnovení mezinárodního míru a bezpečnosti.

(Zdroj: <http://www.osn.cz/dokumenty-osn/soubory/charta-organizace-spojonych-narodu-a-statut-mezinarodniho-soudniho-dvora.pdf>)

Příloha č. 20

HMS Conqueror

(Zdroj: <http://www.dailymail.co.uk/news/article-2216681/Top-secret-details-submarine-sank-Belgrano-revealed-time.html>)

Příloha č. 21

Argentinský křižník General Belgrano

(Zdroj: <http://www.dailymail.co.uk/news/article-2216681/Top-secret-details-submarine-sank-Belgrano-revealed-time.html>)

Příloha č. 22

Rezoluce OSN č. 505

Resolution 505 (1982)

of 26 May 1982

The Security Council,

Reaffirming its resolution 502 (1982),

Noting with the deepest concern that the situation in the region of the Falkland Islands (Islas Malvinas) has seriously deteriorated,

Having heard the statement made by the Secretary-General at its 2360th meeting, on 21 May 1982, as well as the statements made in the debate by the representatives of Argentina and the United Kingdom of Great Britain and Northern Ireland,

Concerned to achieve, as a matter of the greatest urgency, a cessation of hostilities and an end to the present conflict between the armed forces of Argentina and the United Kingdom,

1. *Expresses appreciation* to the Secretary-General for the efforts that he has already made to bring about an agreement between the parties, to ensure the implementation of resolution 502 (1982), and thereby to restore peace to the region;

2. *Requests* the Secretary-General, on the basis of the present resolution, to undertake a renewed mission of good offices, bearing in mind resolution 502 (1982) and the approach outlined in his statement of 21 May 1982;

3. *Urges* the parties to the conflict to co-operate fully with the Secretary-General in his mission with a view to ending the present hostilities in and around the Falkland Islands (Islas Malvinas);

4. *Requests* the Secretary-General to enter into contact immediately with the parties with a view to negotiating mutually acceptable terms for a cease-fire, including, if necessary, arrangements for the dispatch of United Nations observers to monitor compliance with the terms of the cease-fire;

5. *Requests* the Secretary-General to submit an interim report to the Security Council as soon as possible and, in any case, not later than seven days after the adoption of the present resolution.

Adopted unanimously at the 2368th meeting.

(Zdroj: <http://www.un.org/docs/scres/try/scres82.htm>)

Příloha č. 23

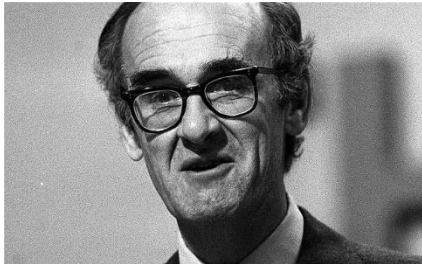
Lord Carrington

(Zdroj: <http://www.nato.int/multi/photos/1984/m840625a.htm>)

Příloha č. 24

John Nott

(Zdroj: <http://www.telegraph.co.uk/news/politics/margaret-thatcher/10359229/John-Notts-love-letter-to-Margaret-Thatcher-when-he-resigned-as-defence-secretary.html>)

Příloha č. 25

Margaret Thatcherová při návštěvě Falklandských ostrovů

(Zdroj: <https://falklandsnews.wordpress.com/tag/sama82/>)